

ПРАВИЛА
прийому до докторантури та ад'юнктури
Національної академії сухопутних військ
імені гетьмана Петра Сагайдачного
у 2024 році

Затверджено рішенням вченої ради
Національної академії сухопутних військ
імені гетьмана Петра Сагайдачного
протокол №8 від 12.12.2023

ПРАВИЛА ПРИЙОМУ
до ад'юнктури Національної академії сухопутних військ
імені гетьмана Петра Сагайдачного у 2024 році

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Умови приймання до ад'юнктури розроблені відповідно до Закону України “Про вищу освіту”, постанови Кабінету Міністрів України від 23.03.2016 № 261 “Про затвердження Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах)” (із змінами) та наказу Міністерства оборони України від 09.12.2022 № 424 “Про затвердження Особливостей підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та наукового ступеня доктора наук у вищих військових навчальних закладах, військових навчальних підрозділах закладів вищої освіти, наукових установах системи Міністерства оборони України”.

1.2. Національна академія сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного (далі – Академія) проводить прийом до очної ад'юнктури згідно Плану прийому до докторантур та ад'юнктур науково-дослідних установ і вищих військових навчальних закладів Збройних Сил України, військових навчальних підрозділів закладів вищої освіти України на 2024 рік у кількості:

За регульованими спеціальностями:

255 Озброєння та військова техніка – 3 особи

Ліцензійний обсяг на підготовку докторів філософії зі спеціальності 255 – 4 особи (ліцензія на провадження освітньої діяльності згідно наказу МОН України 26.04.2021 № 53-л “Про ліцензування освітньої діяльності”)

За нерегульованими спеціальностями:

032 Історія та археологія – 2 особи;

011 Освітні, педагогічні науки – 2 особи;

126 Інформаційні системи та технології – 1 особа.

Ліцензійний обсяг на підготовку докторів філософії за нерегульованими спеціальностями 011, 032, 126 – 10 осіб (ліцензія на провадження освітньої діяльності згідно наказу МОН України від 27.12.2022 № 296-л “Про ліцензування освітньої діяльності”).

Спеціальності підготовки ад'юнктів 255 Озброєння та військова техніка і 032 Історія та археологія акредитовані (сертифікати № 759 від 19.11.2020 та № 3070 від 29.03.2022 відповідно).

1.3. До ад'юнктури на конкурсній основі приймаються офіцери віком до 45 років включно, які перебувають на військовій службі, здобули вищу освіту ступеня магістра (спеціаліста), виявили здібності до педагогічної або наукової роботи.

До ад'юнктури можуть прийматися офіцери безпосередньо після закінчення навчання у ВВНЗ системи Міноборони та отримання ними стратегічного рівня військової освіти (віком до 47 років) або оперативного

рівня військової освіти за умови, якщо вони виявили відмінні здібності в навчанні та схильність до педагогічної або наукової роботи за рекомендаціями вчених рад ВВНЗ (де вони навчалися).

Вік осіб офіцерського складу визначається станом на 31 грудня 2024 року.

За наявності вільних ліцензійних місць, на конкурсній основі, можуть прийматись особи, які професійно провадять наукову, науково-технічну або науково-педагогічну діяльність за основним місцем військової служби (роботи) в Національній академії сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного без вікових обмежень, для здобуття вищої освіти ступеня доктора філософії поза ад'юнктурою.

1.3. При відборі кандидатів на навчання в ад'юнктурі/поза ад'юнктурою перевагу на право в зарахуванні на навчання мають офіцери/наукові(науково-педагогічні) працівники, які:

- відмінно закінчили навчання (диплом з відзнакою);
- учасники бойових дій (брали участь в АТО, ООС, російсько-українській війні, миротворчих операціях тощо);
- мають контракт про проходження військової служби у Збройних Силах України терміном на 5 і більше років на момент вступу.

Також враховуються пільги, встановлені Законами України “Про статус і соціальну захищеність громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи” та “Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту”.

1.5. Офіцери, які раніше пройшли навчання в ад'юнктурі, а також ті, які були відраховані з неї мають право на повторний вступ до ад'юнктури за державним замовленням лише за умови відшкодування коштів, витрачених на їх підготовку, у визначеному Кабінетом Міністрів України порядку.

2. ФІНАНСУВАННЯ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ

2.1. Фінансування підготовки наукових і науково-педагогічних кадрів вищої кваліфікації в Академії здійснюється виключно за рахунок видатків державного бюджету – за державним замовленням.

Підготовка осіб, які професійно провадять наукову, науково-технічну або науково-педагогічну діяльність за основним місцем військової служби (роботи) в Національній академії сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного та здобувають вищу освіту ступеня доктора філософії поза ад'юнктурою здійснюється за кошти Національної академії сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного.

3. СТРОКИ ТА ПОРЯДОК ПРИЙОМУ ДОКУМЕНТІВ

3.1. Академія протягом грудня 2023 року, оголошує в засобах масової інформації про прийом до ад'юнктури із зазначенням правил прийому та розміщує їх на своєму веб-сайті.

3.2. Офіцери, які бажають навчатись в ад'юнктурі/поза ад'юнктурою, подають рапорти (додаток 1) за підпорядкованістю до **1 лютого 2024 року**. У рапорті вказуються військове звання, прізвище, ім'я та по батькові, займана посада, дата народження, загальна та військова освіта, обрана спеціальність.

3.3. Разом із рапортом подаються:

- копія паспорта громадянина України (1 - 3, 10, 11 сторінки);
- копія диплома магістра (спеціаліста) із зазначенням здобутої спеціальності (кваліфікації) і додаток до нього. Особи, які здобули відповідну освіту за кордоном, подають копію нострифікованого диплома;
- службова характеристика;
- автобіографія;
- довідка про проходження військової служби;
- копія службової картки;
- копія Контракту про проходження громадянами України військової служби у Збройних Силах України на посадах осіб офіцерського складу;
- копія довідки про наявність допуску до державної таємниці;
- картка медичного огляду (додаток №12 до Положення про ВЛЕ в ЗСУ);
- копія документа, який засвідчує право на пільги (за наявності);
- фотокартки без головного убору в кількості: розміром 3x4 см – 4 шт. (кожна засвідчена печаткою та підписом відповідної особи кадрового органу);
- список опублікованих наукових праць і винаходів (додаток 3), копії не таємних праць, а також розгорнутий огляд праць з обмеженим доступом. У разі їх відсутності подається наукова доповідь або реферат в рамках тематики майбутньої дисертаційної роботи з обраної спеціальності;
- для офіцерів, які вступають до ад'юнктури безпосередньо після закінчення навчального закладу, що здійснює підготовку за стратегічним та (або) оперативним рівнями військової освіти - рекомендація вченої ради ВВНЗ (де навчався);
- письмовий висновок передбачуваного наукового керівника за результатами розгляду наукового реферату (списку наукових праць, винаходів тощо);
- список опублікованих наукових праць передбачуваного наукового керівника за тематикою дослідження (за наявності).

Усі зазначені документи з описом складають в навчальну справу вступника. Із зовнішнього боку навчальної справи вказують: зверху – Міністерство оборони України (далі – МОУ), посередині – "Навчальна справа", нижче – військове звання, прізвище, ім'я та по батькові, спеціальність. Навчальну справу оформляють відповідно до вимог Інструкції з діловодства в Збройних Силах України (далі – ЗС України).

3.4. Диплом про вищу освіту та медична книжка подається вступником особисто під час прибуття до Академії для складання вступних іспитів.

3.5. Після проходження медичного огляду у гарнізонних (госпітальних) військово-лікарських комісіях офіцерами, які подали рапорти, начальники вищих військових навчальних закладів (далі – ВВНЗ), командири військових

частин, установ і організацій ЗС України приймають рішення про оформлення їх кандидатами для вступу до ад'юнктури.

3.6. Командири з'єднань, начальники, яким підпорядковані ВВНЗ, установи та організації ЗС України, після розгляду пропозицій командирів військових частин, начальників ВВНЗ, установ і організацій ЗС України та висновків відповідних атестаційних комісій приймають рішення щодо офіцерів, які відібрані кандидатами для вступу до ад'юнктури, і дають вказівки кадровим органам про оформлення їх документів.

3.7. Особові справи офіцерів, які затверджені кандидатами для вступу до ад'юнктури, їх службові картки та картки медичного огляду, документи відповідно до пункту 3.3 цього Плану прийому до докторантури та ад'юнктури Академії подаються за підпорядкованістю через відповідні кадрові органи до військових рад (атестаційних комісій) видів ЗС України, структурних підрозділів апарату МОУ або Генерального штабу (далі – ГШ) ЗС України до 1 березня 2024 року.

3.8. Невірно або неповністю оформлені документи повертаються відповідним кадровим органам для їх дооформлення.

3.9. Військові ради (атестаційні комісії) видів ЗС України, структурних підрозділів апарату МОУ або ГШ ЗС України розглядають документи кандидатів і приймають рішення про зарахування офіцерів кандидатами для вступу до ад'юнктури. Затверджені відповідними начальниками рішення доводяться через кадрові органи до кожного офіцера не пізніше 15 березня 2024 року.

3.10. Документи, перелічені в пункті 3.3 – 3.7 цих Правил прийому до докторантури та ад'юнктури Академії та висновки відповідних військових рад (атестаційних комісій) надсилаються кадровими органами видів ЗС України, структурних підрозділів апарату МОУ і ГШ ЗС України до Академії до 15 квітня 2024 року.

3.11. Для ознайомлення з документами кандидатів на навчання в ад'юнктурі та проведення з ними співбесіди наказом начальника Академії створюється приймальна комісія.

3.12. До вступних іспитів допускаються особи, які подали всі необхідні для вступу документи згідно з правилами прийому до Академії. Рішення про допуск до вступних іспитів виноситься приймальною комісією Академії за результатами розгляду наукової доповіді або реферату (списку опублікованих наукових праць і винаходів) з урахуванням письмового висновку передбачуваного наукового керівника. Приймальна комісія може відмовити особі в допуску у зв'язку з неподанням в установлений строк документів, визначених правилами прийому.

Рішення про допуск до вступних іспитів приймальною комісією Академії доводять до кандидата не пізніше двох місяців до початку вступних іспитів до ад'юнктури.

3.13. Перед тим, як відбути до Академії для складання вступних іспитів, кандидати здають на час складання вступних іспитів встановленим порядком посаду, однак зі списків військових частин (установ) не виключаються.

3.14. Чергова відпустка кандидатам на навчання в ад'юнктурі надається з таким розрахунком, щоб вони використали її до початку вступних іспитів.

4. ВСТУПНІ ІСПИТИ ТА КОНКУРСНИЙ ВІДБІР

4.1. Вступні іспити проводяться з **1 липня по 30 липня 2024 року**.

4.2. Прийом кандидатів на навчання в ад'юнктурі проводиться приймальною комісією, склад якої затверджується начальником Академії.

4.3. Підготовку до складання вступних іспитів кандидати на навчання в ад'юнктурі здійснюють на відповідних кафедрах Академії, а особи, що планують здобувати ступінь доктора філософії поза ад'юнктурою самостійно у вільний від служби/роботи час.

4.4. Для організованого проведення прийому вступних іспитів науково-організаційним відділом Академії розробляється розклад проведення вступних іспитів.

4.5. Науково-методичне забезпечення та організацію діяльності ад'юнктури Академії здійснює науково-організаційний відділ Академії.

4.6. Кандидат на навчання в ад'юнктурі прибуває до Академії для складання вступних іспитів не пізніше терміну, зазначеного у виклику, у польовій формі одягу і повинен із собою мати:

посвідчення офіцера;

посвідчення про відрядження;

оригінал документів про вищу та військову освіту;

медичну книжку.

4.7. На час складання вступних іспитів іногородні кандидати на навчання в ад'юнктурі, за бажанням, забезпечуються гуртожитком із розрахунку одне ліжко-місце на одну особу.

4.8. Остаточний медичний огляд офіцерів, які вступають до ад'юнктури Академії проводиться військово-лікарською комісією у Академії відповідно до Наказу МОУ від 14.08.2008 № 402 “Про затвердження Положення про військово-лікарську експертизу в Збройних Силах України” зі змінами та доповненнями.

Придатність кандидатів на навчання в ад'юнктурі, у медичних книжках яких відсутні дані чергових медичних обстежень хоча б за один рік із останніх трьох років, повинна бути підтверджена стаціонарним обстеженням у військовому лікувально-профілактичному закладі (виписним епікризом).

Остаточний медичний огляд кандидатів, у яких відсутні медичні книжки, не проводиться і вони не допускаються до складання вступних іспитів.

4.9. Вступні іспити кандидатів на навчання в ад'юнктурі (в обсязі програми рівня вищої освіти магістра з відповідної спеціальності) включають:

іспит з філософії (додаток 4);

іспит з іноземної мови (додаток 5) в обсязі, який відповідає рівню СМР 2 Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти). Вступник, який підтвердив свій рівень знання англійської мови дійсним сертифікатом тестів TOEFL, або International English Language Testing System, або сертифікатом

Cambridge English Language Assessment (не нижче рівня B2 Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти чи аналогічного рівня); звільняється від складання вступного іспиту з іноземної мови. Під час визначення результатів конкурсу зазначені сертифікати прирівнюються до результатів вступного іспиту з іноземної мови з найвищим балом;

іспит зі спеціальності, на яку вступає здобувач:

з озброєння та військова техніка (додаток 6);

з історії та археології (додаток 7).

з історії та теорії педагогіки (додаток 8).

з інформаційних систем та технологій (додаток 9).

Особам, які вступають до ад'юнктури з іншої галузі знань (спеціальності), ніж та, яка зазначена в їхньому дипломі магістра (спеціаліста), можуть бути призначені додаткові вступні випробування.

4.9.1. Обов'язковою вимогою при вступі також є представлення кожним здобувачем власної дослідницької пропозиції обсягом до 5 сторінок, де у стислій формі викладаються власні науково-дослідні бачення щодо змісту, характеру і перспектив дослідження обраної наукової проблеми, наводиться обґрунтування актуальності теми дослідження, визначення його мети і завдань, а також пропоновану структуру (розгорнутий план) роботи.

4.10. Конкурсний бал (КБ) вступника до ад'юнктури формуватиметься (за 100-бальною шкалою) за формулою:

$$КБ = 0,4 \times C + 0,2 \times IM + 0,1 \times \Phi + 0,15 \times ДБ + 0,05 \times БД + 0,1 \times ДП,$$

де: С- оцінка вступного іспиту із спеціальності;

ІМ- оцінка вступного іспиту із іноземної мови;

Ф- оцінка вступного іспиту із філософії;

ДБ- додаткові бали за навчальні та наукові досягнення;

БД- середній бал додатку до диплому про вищу освіту (за 100-бальною шкалою);

ДП- оцінка за дослідницьку пропозицію.

Порядок нарахування додаткових балів* за навчальні та наукові досягнення:

№	Критерії оцінювання	Кількість балів
1	Публікації у виданнях, які включені до наукометричних баз Scopus або Web of Science	20 (кожна стаття)
2	Публікації у фахових виданнях	10 (кожна стаття)
3	Публікації у не фахових виданнях (тези доповіді)	5 (кожна стаття)
4	Диплом переможця та призера міжнародних та всеукраїнських студентських конкурсів наукових робіт (олімпіад)	перше місце 20 друге місце 15 третє місце 10
5	Патент або авторське свідоцтво	20 (патент на винахід) 15 (патент на корисну модель або авторське свідоцтво)

*додаткові бали за навчальні та наукові досягнення не повинні перевищувати 100 балів.

4.11. Прийом вступних іспитів проводиться предметними комісіями, як правило, в кількості 3-5 осіб, склад яких затверджується начальником Академії, і до складу яких включаються доктори наук та доктори філософії (кандидати наук), які проводять наукові дослідження за відповідною спеціальністю.

4.12. Під час прийому вступних іспитів гласність і відкритість роботи приймальної комісії, об'єктивність оцінки можливостей і здібностей вступників.

4.13. Результати вступних іспитів до ад'юнктури дійсні протягом одного календарного року.

4.14. Вступники, які отримали незадовільну оцінку з одного із іспитів, що виносяться на вступні іспити, або ті, що не з'явилися без поважних причин на іспит, до подальшого складання іспитів не допускаються і за рішенням голови приймальної комісії відраховуються з числа претендентів на вступ.

4.15. Про неможливість складання вступних іспитів за станом здоров'я або з інших поважних причин, які підтверджуються документами, кандидат зобов'язаний доповісти в приймальну комісію до початку іспиту.

4.16. На підставі отриманих результатів вступних іспитів до ад'юнктури приймальна комісія приймає рішення щодо кожного кандидата.

4.17. При отриманні кандидатами рівних оцінок, перевагу на право в зарахуванні на навчання мають офіцери, які відмінно закінчили навчання, мають багатий практичний досвід і достатні наукові напрацювання за напрямом тематики майбутнього дисертаційного дослідження (опубліковані праці, винаходи тощо), а також враховуються пільги, встановлені Законами України "Про статус і соціальну захищеність громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи" та "Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту".

4.18. На підставі рішення приймальної комісії Академії щодо зарахування військовослужбовців на навчання до ад'юнктури кадровими органами готується відповідне подання начальника Академії та надсилається до МОУ для формування наказу (по особовому складу).

5. ЗАРАХУВАННЯ

5.1. Зарахування до ад'юнктури Академії здійснюється наказом МОУ, витяги з якого Департаментом кадрової політики МОУ направляються до Академії, кадрових органів видів ЗС України, оперативних командувань та частин (установ) центрального підпорядкування. Витяги з наказу МОУ є підставою для виключення офіцерів із списків особового складу військових частин (установ).

5.2. Термін прибуття офіцерів, зарахованих МОУ на навчання в ад'юнктуру, визначається начальником Академії і доводиться до них у довідках, які видаються відділом особового складу і стройового Академії.

5.3. Порядок збереження житлової площі та черги на її отримання за офіцерами, які вступили до ад'юнктури Академії, визначається відповідними нормативно-правовими актами.

5.4. Початок навчання в ад'юнктурі – **1 вересня 2024 року.**

5.5. Термін навчання в ад'юнктурі – **4 роки.**

ПРАВИЛА ПРИЙОМУ
до докторантури Національної академії сухопутних військ
імені гетьмана Петра Сагайдачного у 2024 році

Загальні положення

Умови приймання до докторантури розроблені відповідно до Закону України “Про вищу освіту”, постанови Кабінету Міністрів України від 23.03.2016 № 261 “Про затвердження Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах)” (із змінами) та наказу Міністерства оборони України від 09.12.2022 № 424 “Про затвердження Особливостей підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та наукового ступеня доктора наук у вищих військових навчальних закладах, військових навчальних підрозділах закладів вищої освіти, наукових установах системи Міністерства оборони України”.

У 2024 році планується набір до докторантури Академії (далі – докторантура) за спеціальностями 255 Озброєння та військова техніка і 032 Історія та археологія.

Умови приймання

1. До докторантури Академії приймаються офіцери ЗС України віком не старше 47 років, які мають науковий ступінь доктора філософії, вагомі наукові здобутки та не менше половини від кількості, визначеної МОН України, наукових публікацій у наукових періодичних виданнях за відповідним напрямом досліджень за темою дисертації (наукової доповіді), що відповідають вимогам, встановленим МОН України, в тому числі публікації в міжнародних реферованих журналах, індексованих в наукометричних базах згідно з вимогами до рівня наукової кваліфікації осіб, які здобувають наукові ступені). Початок підготовки в докторантурі – **1 вересня 2024 року**.

Офіцери, які раніше пройшли підготовку в докторантурі, а також ті, які були відраховані з неї мають право на повторний вступ до докторантури за державним замовленням лише за умови відшкодування коштів, витрачених на їх підготовку, у визначеному Кабінетом Міністрів України порядку.

2. Рапорт на вступ до докторантури (додаток 2) подається за підпорядкованістю до **01 лютого 2024 року**. До рапорту вступника додаються документи, які вказані в п.3.3, крім того, подають:

розгорнутий план дисертації на здобуття наукового ступеня доктора наук;
копія диплома про присудження наукового ступеня доктора філософії (кандидата наук), у разі здобуття наукового ступеня за кордоном – копія нострифікованого диплома;

письмову характеристику наукової діяльності вступника, складену доктором наук, який є штатним науково-педагогічним або науковим

працівником Академії, із згодою бути науковим консультантом в разі його вступу до докторантури;

визит з протоколу засідання вченої (наукової, науково-технічної) ради ВВНЗ (науково-дослідних установ) за основним місцем службової діяльності про доцільність підготовки в докторантурі.

Усі зазначені документи з описом складають в навчальну справу вступника. З зовнішнього боку навчальної справи вказують: зверху – Міністерство оборони України, посередині – "Навчальна справа", нижче – військове звання, прізвище, ім'я та по батькові, спеціальність. Навчальну справу оформляють відповідно до вимог Інструкції з діловодства в ЗС України.

Диплом про присудження ступеня доктора філософії (кандидата наук) і диплом про вищу освіту після прибуття до Академії подаються вступником особисто.

3. Після проходження медичного огляду офіцерами, які подали рапорти, начальники вищих військових навчальних закладів та наукових установ, командири військових частин, установ і організацій ЗС України приймають рішення про оформлення їх кандидатами для вступу до докторантури.

4. Командири з'єднань, начальники, яким підпорядковані вищі військові навчальні заклади, наукові установи, установи та організації ЗС України, після розгляду пропозицій командирів даних установ та висновків відповідних атестаційних комісій приймають рішення щодо офіцерів, які відібрані кандидатами для вступу до докторантури і дають вказівки кадровим органам про оформлення їх особових справ.

5. Особові справи офіцерів, які затверджені кандидатами на навчання, їх службові картки, картки медичного огляду, довідки про допуск Служби безпеки України за відповідною формою та документи, які додавались до рапорту, начальники кадрових органів за підпорядкованістю подають до військових рад (атестаційних комісій) видів ЗС України, управлінь Центрального апарату МОУ або ГШ ЗС України до 15 лютого 2024 року.

Невірні або неповні оформлені документи повертаються відповідним кадровим органам для їх дооформлення.

Військові ради (атестаційні комісії) видів ЗС України, управлінь Центрального апарату МОУ та ГШ ЗС України приймають рішення про зарахування офіцерів кандидатами на вступ. До 1 березня 2024 року кадрові органи надсилають до Академії встановленим порядком особові справи кандидатів.

6. Про термін і місце прибуття кандидатів на вступ до докторантури начальник Академії повідомляє їх через кадрові органи видів ЗС України, оперативних командувань, начальників управлінь Центрального апарату МОУ та ГШ ЗС України до 1 травня 2024 року.

7. Вступна кампанія триває з 1 червня по 30 липня 2024 року.

8. Остаточний медичний огляд офіцерів, які вступають до докторантури Академії проводиться військово-лікарською комісією у Академії відповідно до Наказу МОУ від 14.08.2008 № 402 "Про затвердження Положення про

військово-лікарську експертизу в Збройних Силах України” (зі змінами та доповненнями).

9. Начальник Академії приймає рішення про розгляд особових справ на відповідних кафедрах (у наукових підрозділах) Академії.

Кафедри (наукові підрозділи) у місячний термін з часу отримання документів заслуховують наукові доповіді кандидатів до докторантури, розглядають розгорнуті плани роботи над дисертацією і шляхом таємного або відкритого голосування визначають можливість зарахування до докторантури.

Науково-організаційний відділ формує проект рейтингового списку вступників до докторантури та подає його на розгляд Вченої ради Академії.

Проект рейтингового списку вступників формується за спеціальностями та впорядковується за конкурсним балом від більшого до меншого за встановленими критеріями:

№	Критерії оцінювання	Кількість публікацій	Кількість балів
1.	Кількість наукових статей за темою дисертації* у наукових фахових виданнях.	5-10	3
		11-19	4
		≥20	5
2.	Кількість наукових статей за темою дисертації в міжнародних реферованих журналах, індексованих в наукометричних базах Scopus / WoS.	1-2	3
		3-4	4
		≥5	5
3.	Наявність опублікованої монографії (монографій) за темою дисертації.	1	1
		≥2	3
4.	Кількість патентів на винахід	1	2
		≥2	4
5.	Кількість патентів на корисну модель	≥2	2

**у галузях технічних наук замість трьох статей може бути долучено три патенти на винахід (авторське свідоцтво про винахід) і безпосередньо стосуються наукових результатів дисертації.*

Вчена рада Академії в місячний термін розглядає висновки кафедр (наукових підрозділів) та рейтинговий список щодо кандидатів на вступ до докторантури та приймає рішення щодо можливості їх зарахування.

10. За поданням начальника Академії зарахування до докторантури здійснюється наказом МОУ.

Адреса Академії:

вул. Героїв Майдану, 32,
м. Львів, 79026, тел. (032) 258-44-76.

Начальникові (командиру)

РАПОРТ

Прошу Вашого клопотання перед командуванням (за підпорядкованістю) про надання мені, _____

(посада, військове звання, прізвище, ім'я та по батькові, дата народження)

дозволу на вступ до ад'юнктури/здобуття ступеня доктора філософії поза ад'юнктурою Національної академії сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного за спеціальністю 255 Озброєння та військова техніка (032 Історія та археологія, 011 Освітні, педагогічні науки, 126 Інформаційні системи та технології).

Освіта:

1. _____

(назва ВВНЗ, рік закінчення, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень)

(назва ВВНЗ, рік закінчення, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень)

посада

в/зв о/п ініціали, прізвище

дата

Начальникові (командиру)

РАПОРТ

Прошу Вашого клопотання перед командуванням (за підпорядкованістю) про надання мені, _____

(посада, військове звання, прізвище, ім'я та по батькові, дата народження)

дозволу на вступ до докторантури Національної академії сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного за спеціальністю 255 Озброєння та військова техніка (032 Історія та археологія).

Освіта:

1. _____

(назва ВВНЗ, рік закінчення, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень)

2. _____

(науковий ступінь, місце, дата та шифр спеціалізованої вченої ради, яка присудила науковий ступінь доктора філософії/кандидата наук)

3. _____

(вчене звання)

посада

в/зв о/п ініціали, прізвище

дата

СПИСОК

наукових праць _____

(прізвище, ім'я, по батькові)

№ з/п	Назва публікації	Видавництво, журнал (назва, номер, рік) чи номер авторського свідоцтва	Сторінки	Автори
1	2	3	4	5

(посада, в/зв, підпис, ініціали, прізвище)

Список засвідчую:

Безпосередній начальник

(посада, в/зв, підпис, ініціали, прізвище)

“ ____ ” _____ 20__ року

М.П.

ПРИМІТКА ДО СПИСКУ НАУКОВИХ ПРАЦЬ

I. Графа 2. Подавати повну назву роботи. Назва – мовою оригіналу публікації.

Графа 3. Вказувати місце і час публікації (видавництво, журнал – номер або серія, рік); дати характеристику збірників (міжуніверситетський, тематичний тощо), фаховість видання, місце і рік видання, зазначати тематику, категорію, місце і рік проведення наукових конференцій, симпозіумів, семінарів та з'їздів, у матеріалах яких вміщено тези доповіді (виступу, повідомлення); міжнародні, республіканські, регіональні, галузеві, обласні, міжуніверситетські, університетські (науково-педагогічного напрямку); місце депонування рукопису, номер державної реєстрації, рік депонування, видання, де анотована депонована робота; номер диплома на відкриття, авторське свідоцтво на винахід, промисловий зразок, рік їх видання, номер реєстрації і рік оформлення патентів, ліцензій, інформаційних карт, алгоритмів, проектів. Вихідні дані записувати згідно з правилами бібліографічного опису літератури.

Графа 4. Сторінки – вказати номери друкованих сторінок (с.) публікації, після чого дробом – у чисельнику – загальний обсяг, у знаменнику – авторський, якщо праця видана у співавторстві.

Графа 5. Автори – перерахувати прізвища та ініціали в порядку вказаному в оригіналі публікації.

II. Список формують за розділами у хронологічній послідовності публікацій робіт.

ПРОГРАМА
вступного іспиту з філософії
до ад'юнктури Національної академії сухопутних військ
імені гетьмана Петра Сагайдачного

Організаційно-методичні вказівки

Знання кандидатів на навчання в ад'юнктурі Академії оцінюються в обсязі навчальних програм із філософії закладів вищої освіти, затверджених Міністерством освіти і науки України.

Кількість екзаменаційних білетів має відповідати кількості кандидатів на вступ до ад'юнктури Академії плюс 5 білетів.

До відома вступників зміст екзаменаційних білетів попередньо не доводиться, повторне використання використаних білетів не допускається.

На підготовку до іспиту вступникам надається не менше десяти днів.

У період підготовки до складання іспиту вступникам проводяться консультації. Викладачі-консультанти призначаються завідувачем кафедри, як правило, з числа осіб, які входять до складу предметної комісії.

Іспит проводиться в усній формі. Для складання іспиту одним вступником відводиться до 45 хв. На підготовку відповіді відводиться не менше ніж 30 хв.

Екзаменаційні білети включають три теоретичні питання.

У приміщенні, де проводиться іспит, можуть одночасно знаходитись не більш ніж 4 вступники, які готуються до іспиту.

Предметною комісією приймається іспит не більш ніж у 8 вступників за день. Тривалість засідання комісії не повинна перевищувати 6 годин на день.

З дозволу голови предметної комісії члени комісії можуть задавати вступникові додаткові запитання з метою визначення остаточної оцінки з того чи іншого питання екзаменаційного білета після повної відповіді кандидата на вступ до ад'юнктури Академії на всі теоретичні питання білета.

За результатами відповідей на всі питання екзаменаційного білета члени предметної комісії виставляють кандидату на навчання в ад'юнктурі Академії загальну оцінку.

Результати здачі іспиту визначаються оцінками “відмінно”, “добре”, “задовільно”, “незадовільно”:

“відмінно”, якщо той, хто перевіряється, показав глибокі і тверді знання програмного матеріалу, а також вільне володіння ним із застосуванням власних підходів та оцінок;

“добре”, якщо той, хто перевіряється, твердо знає програмний матеріал, грамотно, без помилок його викладає;

“задовільно”, якщо той, хто перевіряється, має знання тільки основних положень матеріалу, потребує в деяких випадках додаткових питань для повної відповіді;

“незадовільно”, якщо той, хто перевіряється, має суттєві пробіли у знаннях, допускає грубі помилки при відповіді на поставлені питання.

Обговорення результатів іспиту у відношенні до кожного кандидата на навчання в ад'юнктурі Академії проводиться на закритому засіданні предметної комісії. При визначенні підсумкової оцінки члени комісії користуються обчисленням її як середнього арифметичного показника. Рішення про оцінку приймається відкритим голосуванням, в якому приймає участь тільки склад даної комісії, простою більшістю голосів. При рівній кількості голосів, голос голови комісії є вирішальним.

Відповідність балів між системами: "100" бальною, "5" бальною та "національною" шкалою:

100 бальна шкала	Національна шкала	Шкала ЄКТС
90 - 100	5 (відмінно)	A
80 - 89	4 (добре)	B
65 - 79		C
55 - 64	3 (задовільно)	D
50 - 54		E
35 - 49	2 (незадовільно)	FX
1 - 34		F

Результати здачі іспиту оголошуються вступникам у день затвердження протоколів головою приймальної комісії.

Перелік тем для підготовки до вступного іспиту з філософії

Тема 1. Філософія, її предмет, проблеми та функції

Філософія в системі теоретичного знання. Філософія, її предмет на науковий статус. Основні підходи до визначення філософії: світоглядний, предметний, етимологічний, аксіологічний, семіотичний. Епістемний та софійний типи філософування. Предмет філософії та його історична еволюція. Класична, модерна та постмодерна парадигми філософування. Специфіка філософського знання та його структура (онтологія, гносеологія, аксіологія). Глобальні проблеми людства як виклик перед сучасною філософією. Функції філософії

Тема 2. Історичні типи філософії

Особливості та етапи розвитку античної філософії. Ідеї натурфілософії та високої класики: Геракліт, Піфагор, Демокріт, софісти і Сократ, Платон і Аристотель. Елліністична філософія: школи та представники. Філософія Риму та олександрійська філософія.

Формування середньовічної філософської парадигми та її загальні особливості. Християнські апологетика і патристика, східний та західний тип. Схоластика і містика, реалізм і номіналізм. Томістська філософія і пізньосередньовічна містика. Криза середньовічної філософії. Неосхоластика.

Філософія епохи Відродження. Перехідний характер філософії Відродження. Гуманізм, ренесансний платонізм та натурфілософія Відродження. Пізнє (північне) Відродження.

Особливості філософської парадигми Нового часу, зв'язок філософії із розвитком науки. Філософія Ф. Бекона і Т. Гоббса, Р. Декарта, Б. Паскаля, Б. Спінози, Г. Лейбніца. Філософія Дж. Локка, Дж. Берклі та Д. Юма. Філософія Просвітництва XVIII ст.

Німецька класична філософія: загальні особливості та здобутки. Ідеї І. Канта, Й. Фіхте, Ф. Шеллінга. Філософська система Г.В.Ф. Гегеля. Антропологічний принцип філософії Л.А. Фейербаха.

Тема 3. Філософія модерну та постмодерну

Перехід від класичної філософії до некласичної в другій половині XIX ст.: А. Шопенгауер, С. К'єркегор, Ф. Ніцше, марксизм та позитивізм. Екзистенційна філософія Карла Ясперса. Філософія екзистенціалізму (Ж.-П. Сартр, А. Камю). Філософія неотомізму: Жак Марітен, Етьєн Жільсон. Феноменологія Едмунда Гусерля. Філософська герменевтика Ганс-Георга Гадамера. Філософія американського прагматизму (Ч.С.Пірс, В.Джеймс, Дж. Дьюї). Філософія персоналізму (Е. Муньє). Головні постаті пізнього модерну у філософії: Ю. Габермас, Ж.-Ф. Ліотар, Ж. Деріда, М. Фуко, Р. Рорті, Ю. Крістева. Ю. Габермас як сучасний представник комунікативної філософії. Філософія свідомості та когнітивна наука (Д.Челмерс, Д. Деннет, Дж. Серл).

Тема 4. Метафізика, онтологія і діалектика

Поняття онтології у філософії: визначення понять «субстанція», «монізм», «дуалізм», «плюралізм», «матеріалізм», «ідеалізм». Проблема мислення, свідомості і реальності: об'єкт і суб'єкт пізнання. Метафізика та її місце у філософії та її історії. Проблема мислення, свідомості, мови і мовлення. «Метафізичні розмисли» Р. Декарта. Особливості картезіанської парадигми і сучасні варіанти її подолання. Проблема апріорності знання. «Критика чистого розуму» і «Критика практичного розуму» І. Канта. Діалектика як філософське вчення. Предмет діалектики. Поняття законів і принципів діалектики.

Тема 5: Гносеологія, епістемологія і праксеологія

Предмет гносеології, її місце в системі філософського знання. Поняття «знання» та «істини» в класичній та посткласичній традиції. Проблема критерію істини і поняття досвіду та його типи. Структура знання: види, рівні та форми. Особливості теоретичного знання. Чуттєве та раціональне в пізнанні. Раціоналізм та сенсуалізм. Поняття суб'єкта й об'єкта пізнання. Пізнання як комунікація і розуміння. Діалогічний характер пізнання. Специфіка наукового пізнання. Структура наукового знання: взаємозв'язок емпіричного та теоретичного. Т. Кун «Структура наукових революцій»: концепція історичної динаміки науки. Поняття методу та методології в науковому пізнанні. Особливості філософської методології. Особливості пізнання та прийняття рішень у військовій справі.

Тема 6. Українська філософія

Філософська культура в добу стародавньої Русі. «Слово про закон і благодать» митрополита Іларіона. Філософська думка в Києво-Могилянській академії: логіка, натурфілософія, метафізика. Філософія Григорія Сковороди: вчення про дві натури і три світи. Етичні погляди Григорія Сковороди:

зрівнена праця, нерівна рівність, свобода й покликання. Філософія Памфіла Юркевича. «Серце» та його значення в духовному житті людини. Іван Франко як історик філософії. Позитивізм у соціальному вченні Івана Франка. Філософія національної ідеї в Україні: Т. Шевченко, М. Драгоманов, Леся Українка, Д. Донцов, М. Міхновський, В. Липинський, В. Винниченко. Українська діаспорна філософія: Д. Чижевський, І. Мірчук, М. Шлемкевич, О. Кульчицький. Українська філософія доби державної незалежності: стан, ідеї, постаті. Київська світоглядно-антропологічна школа: В. Шинкарук, В. Табачковський, С. Кримський, М. Попович, А. Єрмоленко та ін.

Тема 6. Людина та її буття як предмет філософського осмислення

Проблема людини в руслі течій західної неklasичної філософії (З.Фройд, К.-Г. Юнг). Соціальна проблематика у філософії езистенціалізму (К. Ясперс, Ж.-П. Сартр, А. Камю). Діалогічна версія філософської антропології М. Бубера. Ідентичність людини у сучасну добу глобалізації (З. Бауман).

Тема 7. Соціальна філософія

Основні напрямки соціальної філософії ХХ ст.: соціальні пошуки М. Вебера. Соціально-філософська концепція К. Поппера. Мадридська школа соціальної філософії (Х. Ортега-і-Гассет). Марксистська соціальна філософія: від класики до неомарксизму. Франкфуртська школа соціальної філософії (М. Горькаймер, Т. Адорно, Ю. Габермас). Феноменологічна школа соціальної філософії (Е. Гуссерль, А. Шюц, П. Бергер, Т. Лукман). Технократичні концепції суспільства (Д. Белл, Дж. Гелбрейт). Постмодернізм і сучасна західна соціальна філософія (Ж. Ф. Ліотар, М. Фуко). Філософія культури і цивілізації (О. Шпенглер та А. Тойнбі). Теорії цивілізацій. С. Гантінгтон про "зіткнення цивілізацій". К. Ясперс про сенс і призначення історії. Проблема культурної і національної ідентичності. Історіософські погляди Я. Яреми.

Тема 8. Філософія громадянського суспільства. Філософія свободи, відповідальності та справедливості

Основні філософські концепції громадянського суспільства. Аристотель про свободу громадянина і політичні режими. Т. Гобс і Дж. Локк про громадянське суспільство. Громадянське суспільство у теорії Г. Гегеля та в концепції А. де Токвіля. Ю. Габермас про "соціальні структури відкритості". Громадянська ідентичність і громадянське почуття. Свобода і справедливість. Ж.- Ж. Руссо про суспільний договір і принципи політичного права. Свобода приватна і публічна. Т. Пейн про свободу, права людини, демократичне врядування і національну державу. Політична свобода і громадянська. Проблема націоналізму. Свобода і відповідальність. І. Берлін про негативну і позитивну свободи. «Справедливість як чесність», теорія справедливості Джона Ролза.

Філософсько-соціологічні проблеми війни, миру, армії. Онтологічні проблеми війни та миру (аналіз поглядів Канта, Гегеля). Стратегічне бачення миру: ціннісні моделі.

Перелік питань для підготовки до вступного іспиту

1. Філософія, її предмет, проблеми та функції.
2. Основні підходи до визначення філософії: світоглядний, предметний, етимологічний, аксіологічний, семіотичний.
3. Специфіка філософського знання та його структура (онтологія, гносеологія, аксіологія).
4. Глобальні проблеми людства як виклик перед сучасною філософією. Функції філософії
5. Особливості та етапи розвитку античної філософії.
6. Формування середньовічної філософської парадигми та її загальні особливості.
7. Філософія епохи Відродження.
8. Особливості філософської парадигми Нового часу, зв'язок філософії із розвитком науки.
9. Філософія Просвітництва XVIII ст.
10. Німецька класична філософія: загальні особливості та здобутки. Ідеї І. Канта, Й. Фіхте, Ф. Шеллінга.
11. Філософська система Г.В.Ф. Гегеля.
12. Перехід від класичної філософії до некласичної в другій половині XIX ст.: А. Шопенгауер, С. К'єркегор, Ф. Ніцше, марксизм та позитивізм.
13. Екзистенційна філософія К. Ясперса.
14. Філософія екзистенціалізму (Ж.-П. Сартр, А. Камю).
15. Філософія неотомізму: Ж. Марітен, Е. Жільсон.
16. Феноменологія Е. Гусерля.
17. Філософська герменевтика Г.-Г. Гадамера.
18. Філософія американського прагматизму (Ч.С.Пірс, В.Джеймс, Дж. Дьюї).
19. Філософія персоналізму (Е. Муньє)
20. Головні постаті пізнього модерну у філософії: Ю. Габермас, Ж.-Ф. Ліотар, Ж. Деріда, М. Фуко, Р. Рорті, Ю. Крістева.
21. Поняття онтології у філософії: визначення понять «субстанція», «монізм», «дуалізм», «плюралізм», «матеріалізм», «ідеалізм».
22. Метафізика та її місце у філософії та її історії. Проблема мислення, свідомості, мови і мовлення Філософія свідомості та когнітивна наука (Д.Челмерс, Д. Деннет, Дж. Серл).
23. «Метафізичні розмисли» Р. Декарта. Особливості картезіанської парадигми і сучасні варіанти її подолання.
24. Проблема апріорності знання. «Критика чистого розуму» і «Критика практичного розуму» І. Канта.

25. Діалектика як філософське вчення. Предмет діалектики. Поняття законів і принципів діалектики.
26. Предмет гносеології, її місце в системі філософського знання.
27. Поняття «знання» та «істини» в класичній та посткласичній традиції. Проблема критерію істини і поняття досвіду та його типи.
28. Т. Кун «Структура наукових революцій»: концепція історичної динаміки науки.
29. Поняття методу та методології в науковому пізнанні. Особливості філософської методології.
30. Філософська думка в Києво-Могилянській академії: логіка, натурфілософія, метафізика.
31. Філософсько-етичні погляди Г. Сковороди: вчення про дві натури та три світи, зріднена праця, нерівна рівність, свобода й покликання.
32. Філософія П. Юркевича. «Серце» та його значення в духовному житті людини.
33. Іван Франко як історик філософії. Позитивізм у соціальному вченні Івана Франка.
34. Філософія національної ідеї в Україні: Т. Шевченко, М. Драгоманов, Леся Українка, Д. Донцов, М. Міхновський, В. Липинський, В. Винниченко.
35. Українська діаспорна філософія: Д. Чижевський, І. Мірчук, М. Шлемкевич, О. Кульчицький.
36. Проблема людини в руслі течій західної некласичної філософії (З.Фройд, К.-Г. Юнг).
37. Ідентичність людини у сучасну добу глобалізації (З. Бауман)
38. Основні напрямки соціальної філософії ХХ ст.: соціальні пошуки М. Вебера;
39. Соціально-філософська концепція К. Поппера; .
40. Мадридська школа соціальної філософії (Х. Ортега-і-Гассет);
41. Франкфуртська школа соціальної філософії (М.Горкгаймер, Т. Адорно, Ю. Габермас).
42. Феноменологічна школа соціальної філософії (Е. Гуссерль, А. Шюц, П. Бергер, Т. Лукман);
43. Технократичні концепції суспільства (Д. Белл, Дж. Гелбрейт);
44. Філософія культури і цивілізації (О. Шпенглер та А. Тойнбі).
45. Теорії цивілізацій. С. Гантінгтон про "зіткнення цивілізацій"
46. К. Ясперс про сенс і призначення історії
47. Проблема культурної і національної ідентичності. Історіософські погляди Я. Яреми.
48. Аристотель про свободу громадянина і політичні режими. Т. Гобс і Дж. Локк про громадянське суспільство.
49. Громадянське суспільство у теорії Г. Гегеля та в концепції А. де Токвіля.

50. Ю. Габермас про “соціальні структури відкритості”. Громадянська ідентичність і громадянське почуття..
51. Свобода і справедливість. Ж.- Ж. Руссо про суспільний договір і принципи політичного права. Свобода приватна і публічна.
52. Т. Пейн про свободу, права людини, демократичне врядування і національну державу.
53. Свобода і відповідальність. І. Берлін про негативну і позитивну свободи.
54. «Справедливість як чесність», теорія справедливості Джона Ролза. Ліберальне й комунітаристське витлумачення свободи.
55. Філософсько-соціологічні проблеми війни, миру, армії.
56. Онтологічні проблеми війни та миру (аналіз поглядів Канта, Гегеля).
57. Стратегічне бачення миру: ціннісні моделі.

Інформаційно-методичне забезпечення

1. Антологія сучасної аналітичної філософії, або жук залишає коробку / За ред. А. Синиці. – Львів : Літопис, 2014. – С. 9-25; 25-37; (Дж. Серль: 225-257; Д. Деннет: 276-297; Д. Чалмерс: 297-337). – 374 с.
2. Бауман З. Глобалізація. Наслідки для людини і суспільства / З. Бауман / Пер. з англ. І. Андрущенко, М. Винницький. – Київ : Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2008. – 109 с.
3. Бистрицький Ю. Філософія та дискурс війни: конфлікт світів як межа комунікативної теорії Юргена Габермаса / Ю. Бистрицький, Л. Ситніченко // Філософська думка. – 2022. – № 3. – С. 64–82. – Режим доступу: <https://doi.org/10.15407/fd2022.03.064>
4. Бойченко М. виправлення іменувань речей: примус війни у освіті і суспільному житті / М. Бойченко // Філософія освіти. Philosophy of Education. – 2022. – Т. 28. – № 1. – С. 11–27. – Режим доступу : <https://doi.org/10.31874/2309-1606-2022-28-1-1>
5. Вандельфельс Б. Вступ до феноменології / Б. Вандельфельс. – Київ : Альтерпрес, 2002. – С. 5-7; С. 11-19. – 176 с.
6. Війна і суспільство. Круглий стіл // Філософська думка. – 2017. – № 1. – С. 5–60. – Режим доступу : <https://dumka.philosophy.ua/index.php/fd/article/view/67>
7. Габермас Ю. Пізнання й інтерес / Ю. Габермас // Читанка з філософії: У 6 книгах. – Київ : Довіра, 1993. – Кн. 6: Зарубіжна філософія ХХ століття. – С. 228–238. – Режим доступу: https://shron1.chtyvo.org.ua/Habermas_Jurgen/Piznannia_i_interes_frahment.pdf
8. Гантінгтон С. Захід: унікальність versus універсалізм // Рижак Л. Філософія як рефлексія духу: хрестоматія. – Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2015. – С. 498-508.
9. Гапон Н.П. Історіософські погляди Я. Яреми у праці «Українська духовність у її культурно-історичних виявах» / Н. П. Гапон // Військово-

науковий вісник. Випуск 20. Львів: АСВ, 2013. – С. 46–52. Режим доступу: <http://www.asv.gov.ua/content/nauka/editions/18/2012-18/126-136.pdf>

10. Дахній А. Нариси історії західної філософії XIX–XX ст. : навч. посібник / А. Дахній. – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2015. – С. 93–154.

11. Енциклопедія постмодернізму / Під ред. Вінквіста Ч. Е., Тейлора В. Е. / Пер. з фр. К.: Вид-во Соломії Павличко “Основи”, 2003. – 503 с.

12. Історія філософії підручник / Ярошовець В. І., Бичко І. В., Бугров В. А. та ін.; за ред. В. І. Ярошовця. – Київ : Вид. ПАРАПАН, 2002. – С. 126–130; 141–142; 174–178; 218–220. – 774 с. – Режим доступу:

13. Камю А. Міф про Сізіфа / А. Камю // Вибрані твори у трьох томах. Т. 3. Харків : Фоліо, 1996. – 163 с. – Режим доступу: https://chtyvo.org.ua/authors/Kamiu_Alber/Mif_pro_Sizifa/

14. Кант І. Передмова до першого видання «Критики чистого розуму»: (переклад з німецької і примітки Юрія Федорченка // Філософія освіти. Philosophy of Education. – 2022. – Т.28. – №1. – С. 222–230. – Режим доступу: <https://doi.org/10.31874/2309-1606-2022-28-1-14>

15. Карась А. Ф. Філософія громадянського суспільства у класичних теоріях і некласичних інтерпретаціях / А. Ф. Карась. – Київ-Львів, 2003. – С. 425–429; 444–488.

16. Кемп П. Переосмислення філософії як сили слова / П. Кемп // Вісник Львівського університету. Серія: філософські науки. Львів, 2008. № 11. – С. 7–14. – Режим доступу : http://old.filos.lnu.edu.ua/Visnyk/2008_11/1.pdf

17. Лях В. Соціальні, особистісні та екзистенційні виміри свободи/ В. Лях // Мультиверсум. Філософський альманах. – 2004. – № 44. – Режим доступу: https://www.filosof.com.ua/Jornel/M_44/Ljah.htm

18. Парахонський Б. О. Онтологія війни і миру: безпека, стратегія, смисл : монографія // Б. О. Парахонський, Г. М. Яворська. – Київ : НІСД, 2019. – С. 440–445; 471–48. – 560 с. – Режим доступу: https://niss.gov.ua/sites/default/files/2019-07/Monografiya_Ontologiya_print.pdf

19. Патнам Р. Д. Творення демократії: Традиції громадської активності в сучасній Італії / Р. Д. Патнам, Р. Леонарді, Р. Й. Нанетті; пер. з англ. В. Ющенко. – Київ : Вид-во Соломії Павличко "Основи", 2001. – С. 168–178. – 302 с.

20. Попер К. Метод Маркса // Рижак Л. Філософія як рефлексія духу : хрестоматія. – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2015. – С. 326–352.

21. Сартр Ж.-П. Буття і ніщо (фрагменти): пер. В. В. Лях / Ж.-П. Сартр // Сучасна зарубіжна філософія. Течії і напрями. Хрестоматія. – Київ : Ваклер, 1996. – С. 112–182.

22. Філософія як історія філософії: підручник / І. Бичко, В. Табачковський, А. Бичко, В. Ярошовець; за ред. В. Ярошовця. – Київ : Центр навчальної літератури, 2019. – С. 24–28; 39–50; 89–100; 110–112; 582–607. – 648 с.

23. Франко І. Поза межами можливого / І. Франко // Зібрання творів: У 50 т. – Київ : Наукова думка, 1986. Т.45. С. 276–285.

24. Фуко М. Що таке автор? / М. Фуко // Антологія світової літературно-критичної думки XX ст.; за ред. М. Зубрицької. – Львів: Літопис,

1996. – С. 442-457. – 633 с. – Режим доступу: <https://terepishchy.com/m-fuko-scho-take-avtor/>

25. Чернієнко В.О. Природа засад ідентичності соціального суб'єкта: монограф. / В. О. Чернієнко. – Харків : Нац. аерокосм. ун-т «Харк. авіац. ін-т», 2010. – С. 5-9. – 304 с.

26. Чижевський Д. Нариси з історії філософії на Україні / Д. Чижевський. – Мюнхен-Львів : УВУ, 1994. – С. 5-10. – 175 с.

27. Юрченко Є. Масштабне вторгнення Російської Федерації в Україну та футурологія війни: уроки та завдання на майбутнє / Є. Юрченко // Філософія освіти. Philosophy of Education. – 2022. – Т.28. – №1. – С. 70–85. – Режим доступу: <https://doi.org/10.31874/2309-1606-2022-28-1-5>

28. Yermolenko A. Widerstand statt Verhandlung / A. Yermolenko // *Franffurter Allgemeine*. – 2022. – 25 Mai. – URL: <https://www.faz.net/aktuell/feuilleton/debatten/der-ukrainische-philosoph-yermolenko-antwortet-habermas-18044530.html>

Програма розглянута на засіданні кафедри поведінкових наук та військового лідерства Інституту морально-психологічного забезпечення, протокол від "03" листопада 2023 року № 6.

ПРОГРАМА
вступного іспиту з іноземної мови до ад'юнктури Національної
академії сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного

Загальні положення

Програма вступного іспиту з іноземної мови до ад'юнктури Академії визначає мету, порядок, методику підготовки і проведення вступного іспиту.

Програма призначена для науково-педагогічних працівників кафедри іноземних мов та військового перекладу, голови та членів предметної комісії з проведення вступного іспиту з іноземної мови.

Метою проведення вступного іспиту є визначення рівня комунікативної компетентності і засвоєння навчальної програми з іноземної мови кандидатами на навчання в ад'юнктурі Академії.

Вступний іспит проводиться для визначення рівнів сформованості навичок і вмінь кандидатів на навчання в ад'юнктурі Академії з чотирьох базових видів мовленнєвої діяльності, а саме – аудіювання, говоріння, читання і письма в межах стандартизованого мовного рівня 2 (СМР 2). Критерії визначення СМР за змістом відповідають характеристикам стандартизованих мовних рівнів стандарту НАТО СТАНАГ – 6001.

Для проведення вступного іспиту використовується комплексний однорівневий тест (далі – тест).

Порядок підготовки до проведення вступного іспиту

Знання кандидатів на навчання в ад'юнктурі оцінюються в обсязі навчальних програм вищого військового навчального закладу з англійської, німецької, французької та іспанської мов.

Тест розробляється науково-педагогічними працівниками кафедри іноземних мов та військового перекладу на основі специфікацій і зразків.

Кількість комплектів тестів з іноземної мови має відповідати кількості кандидатів на навчання в ад'юнктурі, які складають вступний іспит. Один комплект тесту дозволяється використовувати тільки один раз.

Вступний іспит може проводитися впродовж одного або двох днів. На другий день дозволяється повністю або частково переносити субтест з говоріння.

Комплект тесту для проведення вступного іспиту включає:
тестові буклети для проведення субтестів із читання, аудіювання, письма;
групи запитань для проведення субтесту з говоріння;
бланки для відповідей з читання й аудіювання;
картки оцінювання відповідей з письма і говоріння;
ключі відповідей з читання й аудіювання, які використовуються під час перевірки відповідей;
аудіозапис.

Кількість тестових буклетів, бланків для відповідей і карток їх оцінювання повинна відповідати кількості кандидатів на навчання в ад'юнктурі, які складають вступний іспит.

Одна група запитань для проведення субтесту з говоріння може бути використана не більше ніж для п'яти кандидатів на навчання в ад'юнктурі.

Номер комплекту тесту зазначається на всіх матеріалах комплекту тесту.

Зміст матеріалів тесту має суворо конфіденційний характер.

Відповідальність за нерозголошення змісту матеріалів тесту покладається на голову предметної комісії і на начальника кафедри іноземних мов та військового перекладу.

Начальник кафедри іноземних мов та військового перекладу несе безпосередню відповідальність за підготовку матеріалів тесту для проведення вступного іспиту.

На підготовку до іспиту кандидатам на навчання в ад'юнктурі надається не менше десяти днів.

Не пізніше ніж за один день до іспиту для кандидатів на навчання в ад'юнктурі проводиться консультація з метою їхнього ознайомлення з форматом тесту, особливостями виконання тестових завдань і критеріями оцінювання відповідей. Викладачі-консультанти призначаються начальником кафедри, як правило, з числа осіб, які входять до складу предметної комісії.

Порядок проведення вступного іспиту

Класні приміщення, які виділяються для проведення вступного іспиту, мають бути добре освітленими, мати належну акустику і технічну можливість використання необхідної аудіоапаратури. В одному класному приміщенні можуть проходити тестування з читання, аудіювання й письма до 15 кандидатів на навчання в ад'юнктурі. Використання лінгафонної лабораторії для проведення субтестів з читання, письма і говоріння не допускається.

За видами мовленнєвої діяльності вступний іспит проводиться у такій послідовності: читання, аудіювання, письмо, говоріння.

Перед початком вступного іспиту члени предметної комісії повинні перевірити присутність кандидатів на навчання в ад'юнктурі за списком.

Розміщення кандидатів на навчання в ад'юнктурі в класних приміщеннях, де проводиться вступний іспит, має виключати можливість їх спільної роботи над виконанням тестових завдань.

Загальна консультація, яка надається перед початком вступного іспиту, має включати інформацію про мету, порядок і правила складання вступного іспиту, вимоги щодо дисципліни і порядку. Кандидати на навчання в ад'юнктурі попереджаються, що у разі невиконання цих вимог їхня участь у вступному іспиті може бути припинена.

Начальник кафедри іноземних мов та військового перекладу відкриває конверти (пакети) з матеріалами для проведення субтесту за 5 хвилин до його початку і передає їх членам предметної комісії.

Після отримання членами предметної комісії буклетів із тестовими завданнями і бланків для відповідей, вони роздають їх кандидатам на навчання в ад'юнктурі.

Інструктаж кандидатів на навчання в ад'юнктурі проводиться на початку кожного субтесту українською мовою і містить повідомлення про правила дисципліни і порядку, тривалість субтесту, його короткий опис, особливості виконання типів завдань, які включені до субтесту, і спосіб заповнення бланка для відповідей.

Під час субтесту з аудіювання прослуховування записів проводиться з використанням аудіоапаратури через гучномовці або навушники. Важливою умовою при цьому є створення однаково сприятливих умов для прослуховування звукового матеріалу усіма кандидатами на навчання в ад'юнктурі. Пробне прослуховування з метою перевірки якості і гучності звуку здійснюється під час консультації.

Під час проведення субтесту з аудіювання звуковий матеріал дозволяється прослуховувати один раз. Повторне прослуховування можливе лише при виникненні технічних проблем з апаратурою.

Під час проведення іспиту кандидатам на навчання в ад'юнктурі **забороняється:**

- ігнорувати вимоги голови й членів предметних комісій;
- мати при собі предмети, які можуть заважати процесу проведення вступного іспиту (мобільні телефони, наручні годинники із звуковими сигналами тощо);
- спілкуватися між собою;
- списувати;
- користуватися словниками;
- користуватися будь-якими іншими матеріалами, крім тих, які були роздані членами предметної комісії;
- самовільно залишати приміщення під час проведення іспиту.

У разі невиконання цих вимог кандидат на навчання в ад'юнктурі усувається від подальшого складання вступного іспиту.

Кандидати навчання в ад'юнктурі у процесі проведення субтестів з читання, аудіювання і письма записують відповіді у бланках для відповідей синім або чорним чорнилом. Відповіді, які в остаточній формі записані олівцем, не зараховуються.

Кандидати на навчання в ад'юнктурі повинні писати розбірливо, а виправлення робити зрозуміло. Під час субтесту з читання й аудіювання кандидат на навчання в ад'юнктурі завіряє кожне виправлення у бланку відповідей власним підписом.

У процесі проведення вступного іспиту **забороняється** перевищувати час, який визначено на проведення кожного субтесту. Перед початком кожного субтесту на дошці записується час його початку й розрахунковий час завершення. Точно у визначений час кандидати на навчання в ад'юнктурі припиняють роботу. Члени предметної комісії збирають буклети з тестовими завданнями й бланки для відповідей, перевіряють відповідність їхньої кількості до кількості кандидатів на навчання в ад'юнктурі і передають їх голові предметної комісії.

Тестування з говоріння проводиться в формі інтерв'ю з одним кандидатом на навчання в ад'юнктурі іноземною мовою. Інтерв'ю проводить один із членів предметної комісії. Голова й другий член предметної комісії оцінюють відповідь, використовуючи картку оцінювання відповіді з говоріння. Час на підготовку для інтерв'ю кандидату на навчання в ад'юнктурі не надається.

Оцінка з кожного виду мовленнєвої діяльності визначається у відповідності до шкали або критеріїв оцінювання, які надаються в специфікаціях тесту.

Оцінювання проводиться у суворій відповідності до зазначених критеріїв. Врахування суб'єктивних факторів не допускається.

Всі записи під час оцінювання відповідей кандидатів на навчання в ад'юнктурі члени предметної комісії роблять червоним чорнилом.

Перевірку відповідей кандидатів на навчання в ад'юнктурі з письма здійснюють послідовно два члени предметної комісії.

У процесі перевірки відповідей з читання й аудіювання члени предметної комісії звіряють відповіді, які кандидат на навчання в ад'юнктурі записав у бланку для відповідей з ключами відповідей до тестових завдань.

Оцінювання відповідей кандидатів на навчання в ад'юнктурі з говоріння і письма проводиться з використанням карток оцінювання.

Якщо результати послідовного оцінювання двома членами предметної комісії відповіді кандидата на навчання в ад'юнктурі з аудіювання, читання й письма не збігаються, роботу додатково перевіряє голова предметної комісії.

Висновок щодо результату оцінювання відповіді з говоріння у формі оцінки робиться безпосередньо після закінчення відповіді кандидата на навчання в ад'юнктурі, але не в його присутності.

Загальна оцінка з іноземної мови визначається шляхом обчислення середнього арифметичного від оцінок, які отримані кандидатом на навчання в ад'юнктурі з кожного з базових видів мовленнєвої діяльності з округленням його до цілого числа за загальними математичними правилами.

Специфікації

комплексного тесту для проведення вступного іспиту до ад'юнктури
Національної академії сухопутних військ з іноземної мови

1. Загальні положення

1.1. Метою комплексного тесту, який використовується для проведення вступного іспиту з іноземної мови, є визначення рівня комунікативної компетенції кандидатів на навчання в ад'юнктурі і засвоєння ними навчальної програми з іноземної мови.

1.2. Цей мовний тест є однорівневим, відповідає вимогам стандартизованого мовного рівня 2 (СМР 2) і має таку структуру:

- 1) субтест з читання;
- 2) субтест з аудіювання;
- 3) субтест з письма;
- 4) субтест з говоріння.

1.3. Загальна оцінка з іноземної мови визначається шляхом обчислення середнього арифметичного від оцінок, які отримані кандидатом на навчання в ад'юнктурі з кожного з базових видів мовленнєвої діяльності з округленням його до цілого числа за загальними математичними правилами.

2. Субтест з читання

2.1. Мета субтесту з читання: визначення ступеня розвиненості навичок і вмінь кандидатів на навчання в ад'юнктурі з цього виду мовленнєвої діяльності.

Тривалість тесту – 60 хвилин. Кількість частин – 3. Кожна частина різниться за типом завдань.

Кожна частина тесту повинна починатися з інструкції до того типу завдання, яке міститься у цій частині. Інструкція має бути простою й зрозумілою.

Загальна кількість завдань – 25.

До кожної частини, на її початку, має бути включений зразок виконання завдання.

Вимоги до текстів:

тематика текстів повинна бути загальносупільною (50 – 60%), загальновійськовою (30 – 40%), спеціальною військово-професійною (10%);

тексти можуть містити до 5% незнайомих слів, але їхнє значення повинно бути легкозрозумілим з контексту;

тексти можуть бути як оригінальні, так і адаптовані.

Джерела текстів: газети; журнали; інтернет; кореспонденція; брошури; довідкова література.

Максимальна кількість балів – 25.

Відповіді записуються в бланк для відповідей з читання.

2.2. Перша частина субтесту з читання містить завдання на знаходження відповідностей між текстами і заголовками.

Мета завдання – перевірка навичок і вмінь з ознайомлювального читання, яке використовується для загального розуміння прочитаного тексту. Для виконання цього типу завдання необхідно прочитати тексти, зрозуміти їхню основну ідею і підібрати відповідні заголовки.

Структура I частини субтесту: 5 текстів і 10 заголовків. Для нумерації текстів використовуються арабські цифри, для нумерації заголовків – букви алфавіту тієї мови, знання якої перевіряється.

Обсяг одного тексту – 60 – 80 слів.

Загальний обсяг частини – 350 – 400 слів.

Кожна правильна відповідь оцінюється в один бал.

Максимальна кількість балів за частину – 5.

Відповіді надаються шляхом заштриховування відповідного кружечка на перетині ліній номера тексту і літери заголовку у бланку для відповідей з читання.

При розробці завдань цього типу необхідно дотримуватись таких загальних методичних рекомендацій:

- 1) тексти можуть стосуватися не більше двох різних тем;
- 2) при підборі заголовків до текстів дозволяється використовувати кожен текст і заголовок тільки один раз, тобто один заголовок не може бути підібраний більше ніж до одного тексту;
- 3) заголовки розміщуються у довільному порядку, п'ять з них підходять за змістом до текстів, а інші п'ять не підходять до жодного тексту;
- 4) до кожного тексту, як правило, має бути два заголовки, один з яких невірний.

2.3. Друга частина субтесту з читання містить завдання множинного вибору.

Мета завдання – перевірка навичок і вмінь з читання, яке використовується для детального розуміння прочитаного тексту. Для виконання цього типу завдання необхідно прочитати короткий текст і закінчити (доповнити) твердження або дати відповідь на запитання, яке надається після тексту, шляхом вибору одного варіанта з чотирьох наданих.

Структура II частини: короткий текст, одне завдання.

Кількість завдань – 10.

Обсяг одного тексту – 80 – 90 слів.

Загальний обсяг частини – 800 – 900 слів.

Оцінка правильної відповіді – 1 бал.

Максимальна кількість балів за частину – 10.

Відповіді надаються шляхом заштриховування відповідного кружечка на перетині ліній номера завдання і літери відповіді у бланку для відповідей з читання.

При розробці завдань цього типу необхідно дотримуватись таких загальних методичних рекомендацій:

- 1) тематика текстів має бути різноманітною;
- 2) інформації у тексті має бути достатньо для розробки чотирьох варіантів відповіді;
- 3) загальні знання використовуватись для виконання завдання не можуть;
- 4) завдання повинно бути складене так, щоб для його виконання необхідно було прочитати текст;
- 5) у твердженні, яке необхідно закінчити (доповнити) потрібно уникати заперечень;
- 6) невірні відповіді повинні здаватися можливими, але бути однозначно неправильними стосовно інформації, яка надається в тексті;
- 7) всі чотири варіанти відповіді повинні бути приблизно однакової довжини і структури і не можуть бути протилежними за змістом;
- 8) такі слова і вирази, як “ніколи”, “завжди”, “жоден”, “усі”, “може”, “звичайно”, “як правило” використовуватись у твердженні і варіантах відповідей не можуть;
- 9) варіанти відповіді позначаються латинськими літерами A, B, C, D. Правильна відповідь повинна розміщуватись під різними буквами у довільному порядку.

2.4. Третя частина субтесту з читання містить завдання на знаходження відповідностей між ситуаціями й текстами.

Мета завдання – перевірка навичок і вмінь з пошукового читання, яке використовується для детального розуміння прочитаного тексту. Для виконання цього типу завдання необхідно ознайомитися з ситуаціями, прочитати тексти, знайти в них необхідну інформацію і підібрати тексти до ситуацій.

Структура III частини субтесту: 10 ситуацій і 8 текстів. Для нумерації ситуацій використовуються арабські цифри, для нумерації текстів – букви алфавіту тієї мови, знання якої перевіряється.

Обсяг одного тексту – 60 – 70 слів.

Загальний обсяг частини – 500 – 550 слів.

Кількість балів за правильну відповідь – 1.

Максимальна кількість балів за частину – 10.

Відповіді надаються шляхом заштриховування відповідного кружечка на перетині ліній номера ситуації і літери тексту у бланку для відповідей з читання.

При розробці завдань цього типу необхідно дотримуватись таких загальних методичних рекомендацій:

тексти повинні об'єднуватися спільною тематикою;

ситуації і тексти можна використовувати лише один раз, тобто кожній окремій ситуації відповідає лише один текст, за винятком двох ситуацій, які не мають відповідних текстів.

3. Субтест з аудіювання

Мета субтесту з аудіювання: визначення ступеня розвиненості навичок і вмінь кандидатів на вступ до ад'юнктури з цього виду мовленнєвої діяльності.

Тривалість тесту приблизно 30 хвилин.

Вимоги до текстів:

тематика текстів повинна бути загальносупільною (50 – 60%), загальновійськовою (30 – 40%), спеціальною військово-професійною (10%);

тексти можуть містити до 5% незнайомих слів, але їхнє значення повинно бути легкозрозумілим з контексту;

тексти можуть бути записані як носіями, так і неносіями мови (з рівнем володіння мовою не нижче СМР 3).

Джерела текстів: засоби масової інформації; художні фільми; науково-популярні фільми; інтернет.

Кількість завдань – 25.

Тип завдання: множинний вибір. Для виконання цього типу завдань необхідно закінчити (доповнити) твердження або дати відповідь на запитання шляхом вибору одного варіанта з наданих чотирьох.

Мета завдання: перевірка загального або детального розуміння тексту.

Тест повинний починатися з інструкції, яка має бути простою й зрозумілою.

До тесту, на його початку, має бути включений зразок виконання завдання.

Інструкції і зразок розміщуються на окремому аркуші.

Темп мовлення: природний для носіїв мови, які звикли спілкуватися з неносіями мови.

Кількість слів в одному тексті – 125 – 140.

Загальна кількість слів – 3350– 3500.

Тривалість звучання одного тексту – 45 – 55 секунд.

Тривалість паузи між двома текстами – 20 секунд.

Кожний текст дозволяється прослуховувати один раз.

Оцінка правильної відповіді – 1 бал.

Максимальна кількість балів – 25.

Відповіді надаються шляхом заштриховування відповідного кружечка на перетині ліній номера завдання і літери відповіді у бланку для відповідей з аудіювання.

При розробці завдань цього типу необхідно дотримуватись таких загальних методичних рекомендацій:

- 1) тематика текстів має бути різноманітною;
- 2) кількість інформації у тексті має бути достатньою для розробки чотирьох варіантів відповіді;
- 3) загальні знання використовуватись для виконання завдання не можуть;
- 4) завдання повинно бути складене так, щоб для його виконання необхідно було прослухати текст;
- 5) в твердженні, яке необхідно закінчити (доповнити), потрібно уникати заперечень;
- 6) невірні відповіді повинні здаватися можливими, але бути однозначно неправильними стосовно інформації, яка надається в тексті;
- 7) всі чотири варіанти відповіді повинні бути приблизно однакової довжини і структури і не можуть бути протилежними за змістом;
- 8) такі слова і вирази, як “ніколи”, “завжди”, “жоден”, “усі”, “може”, “звичайно”, “як правило” використовуватись у твердженні і варіантах відповідей не можуть;
- 9) варіанти відповіді позначаються латинськими літерами A, B, C, D. Правильна відповідь повинна розміщуватись під різними буквами у довільному порядку;
- 10) вибір правильної відповіді не повинен залежати від здатності запам'ятовувати або обчислювати;
- 11) у випадку перевірки розуміння деталей тексту інформація, розуміння якої перевіряється, не повинна знаходитись на початку тексту;
- 12) вказівка на інформацію, розуміння якої перевіряється, повинна надаватись до самої інформації.

4. Субтест з письма.

Мета субтесту з письма: визначення ступеня розвиненості навичок і вмінь кандидатів на вступ до ад'юнктури з цього виду мовленнєвої діяльності.

Тривалість тесту – 30 хвилин.

Завдання: написати неофіційний лист на загальносуспільну тему з елементами військової лексики.

При розробці завдання необхідно дотримуватись таких загальних методичних рекомендацій:

завдання включає чотири пункти;

метою кожного з пунктів є перевірка навичок і вмінь висловлюватись на певну тему, використовуючи відповідні граматичні структури. А саме:

описувати людей, місця або речі;

розповідати про теперішні, минулі, майбутні події.

Кожний з пунктів формулюється так, щоб на нього можна було надати поширену, приблизно однакову за обсягом відповідь.

Обсяг роботи – 150 – 200 слів.

Відповіді оцінюються за трьома критеріями:

- 1) змістовність і повнота відповіді, обсяг словникового запасу;
- 2) граматична правильність;
- 3) стиль, організація і зв'язність.

Оцінювання відповіді з письма проводиться шляхом визначення ступеня відповідності роботи до кожного з критеріїв і заповнення картки оцінювання відповіді з письма, в якій на перетині ліній критерію і колонки екзаменатора ставиться оцінка “5”, “4”, “3”, “2”.

Загальна оцінка відповіді з письма визначається шляхом обчислення середнього арифметичного від оцінок, які отримано за кожний критерій з округленням його до цілого числа за загальними математичними правилами.

Речення, дослівно переписані з тексту завдання, не оцінюються.

5. Субтест з говоріння

Мета субтесту з говоріння: визначення ступеня розвиненості навичок і вмінь кандидатів на навчання в ад'юнктурі з цього виду мовленнєвої діяльності.

Форма проведення: один кандидат на навчання в ад'юнктурі, два екзаменатори. Один екзаменатор ставить запитання, інший – оцінює, заповнюючи картку оцінювання відповіді з говоріння.

Максимальний час тестування одного кандидата на навчання в ад'юнктурі – 16 хвилин.

Завдання – група запитань.

Кількість груп запитань, необхідна для проведення субтесту, залежить від кількості кандидатів на навчання в ад'юнктурі. Одну групу запитань дозволяється використовувати не більше, ніж для чотирьох кандидатів на навчання в ад'юнктурі.

При розробці групи запитань необхідно дотримуватись таких загальних методичних рекомендацій:

- 1) кожна група складається з семи запитань;
- 2) метою кожного запитання є перевірка навичок і вмінь висловлюватись на певну тему, використовуючи відповідні граматичні структури. А саме:
 - запитання № 1 – теперішні події загальносуспільної (загальновійськової) тематики або викладання надання фактів;
 - запитання № 2 – минулі події загальносуспільної (загальновійськової) тематики;
 - запитання № 3 – майбутні події загальносуспільної (загальновійськової) тематики;
 - запитання № 4 – порівняння або протиставлення;
 - запитання № 5 – опис людей, місць або речей, які зображені на малюнках (фотографіях), або є добре знайомими як кандидату на навчання в ад'юнктурі, так і екзаменатору;
 - запитання № 6 – сучасні політичні (військово-політичні) події в світі або країні;
 - запитання № 7 – спеціальна військово-професійна тематика (дослідницька пропозиція, в залежності від спеціалізації кандидата на навчання в ад'юнктурі).

Тестування складається з:

- початку тесту – до 1 хв;
- основної частини тесту – до 14 хв;
- закінчення тесту – до 1 хв.

Якщо кандидат на навчання в ад'юнктурі не розуміє питання, екзаменатор повинен повторити його більш чітко і у більш повільному темпі. Повторити

запитання дозволяється двічі, якщо воно залишається незрозумілим, екзаменатор переходить до наступного. Перефразовувати запитання і робити пояснення не дозволяється.

Відповідь з говоріння оцінюється за трьома критеріями:

- 1) змістовність і повнота відповіді, обсяг словникового запасу;
- 2) граматична правильність;
- 3) плавність мовлення й вимова.

Оцінювання відповіді з говоріння проводиться шляхом визначення ступеня її відповідності до кожного з критеріїв і заповнення картки оцінювання відповіді з говоріння, в якій на перетині ліній критерію і номера запитання ставиться оцінка «5», «4», «3», «2».

Загальна оцінка відповіді з говоріння визначається шляхом обчислення середнього арифметичного від оцінок, які отримано за кожний критерій з округленням його до цілого числа за загальними математичними правилами.

Шкали і критерії оцінювання відповідей

Читання

«5» – 23 – 25 балів;
«4» – 19 – 22 балів;
«3» – 15 – 18 балів;
«2» – 0 – 15 балів

Аудіювання

«5» – 23 – 25 балів;
«4» – 19 – 22 балів;
«3» – 15 – 18 балів;
«2» – 0 – 15 балів.

Письмо, Говоріння

Оцінка	Ступінь відповідності до критерію
5	Повністю відповідає критерію.
4	Загалом відповідає критерію.
3	Частково відповідає критерію.
2	Не відповідає критерію.

Картка оцінювання відповіді (Письмо)

№	Критерії	Екзаменатор 1	Екзаменатор 2
1.	Змістовність і повнота відповіді, обсяг словникового запасу		
2.	Граматична правильність		
3.	Стиль, організація і зв'язність		
Загалом		___ / 3 = ___	___ / 3 = ___

Картка оцінювання відповіді Говоріння

№	Критерії	Номер запитання							Загалом
		1	2	3	4	5	6	7	
1.	Змістовність і повнота відповіді, обсяг словникового запасу								
2.	Граматична правильність								
3.	Плавність мовлення й вимога								
									___ / 21 = _

Загальна оцінка з іноземної мови визначається шляхом обчислення середнього арифметичного від оцінок, які отримані вступником з кожного з базових видів мовленнєвої діяльності з округленням його до цілого числа за загальними математичними правилами.

Відповідність балів між системами: "100" бальною, "5" бальною та "національною" шкалою:

100 бальна шкала	Національна шкала	Шкала ЄКТС
90 - 100	<i>відмінно</i>	A
80 - 89	<i>дуже добре</i>	B
65 - 79	<i>добре</i>	C
55 - 64	<i>задовільно</i>	D
50 - 54	<i>достатньо</i>	E
35 - 49	<i>незадовільно</i>	FX
1 - 34	<i>неприйнятно</i>	F

Інформаційно-методичне забезпечення

1. Дмитриєнко В., Лозова О., Малік О., Малік О. English for you. Practice grammar exercises and tests. Підручник. Частина друга. – Львів: АСВ, 2011. – 186 с.
2. Пащук Ю. М, Черник П. П. Англійська ділова мова для військових. Навчально-методичний посібник. – Львів, 2007.
3. Пащук Ю. М. Military English Writing. Ділова англійська мова (письмовий аспект) для військовослужбовців / Ю. Пащук // Навчально–методичний посібник. – Львів : АСВ, 2012. – 176 с.
4. Пасічник С., Черник П., Щерба О., Левко М. Позааудиторне читання: Навчальний посібник / С. Пасічник, П. Черник, О. Щерба, М. Левко. – Львів: АСВ, 2012. – 135 с.
5. English for Life Pre-intermediate. Student's book. Oxford, Oxford University Press, 2007.
6. English for Life Pre-intermediate. Workbook. Oxford, Oxford University Press, 2007.
7. Enterprise, Coursebook 3. Express Publishing, 2011.
8. Enterprise, Workbook 3. Express Publishing, 2011. Murphy R. English Grammar in Use. Cambridge, Cambridge University Press, 1995.
9. Campaign. Student's book, level 2. Oxford, Macmillan, 2009.
10. Campaign. Workbook, level 2. Oxford, Macmillan, 2009.
11. Навчальними текстами і літературою для читання може слугувати оригінальна монографічна і періодична, а також художньо-публіцистична література. Рекомендується використовувати збірники оригінальних статей. Підбір матеріалу для читання з фаху слід здійснювати спільно і за участю профільюючих кафедр, наукових керівників.

Програма розглянута на засіданні кафедри іноземних мов та військового перекладу, протокол від "23" листопада 2023 року № 4.

ПРОГРАМА
вступного іспиту зі спеціальності Озброєння та військова техніка
до ад'юнктури Національної академії сухопутних військ
імені гетьмана Петра Сагайдачного

Організаційно-методичні вказівки

Вступний іспит зі спеціальності включає питання в обсязі стандарту вищої освіти магістра зі спеціальності 255 Озброєння та військова техніка.

У період підготовки до складання іспиту з кандидатами на вступ до ад'юнктури проводяться консультації.

Під час іспиту кандидат на вступ до ад'юнктури в усній формі відповідає на питання білету, який містить три теоретичні питання.

Критерії оцінки знань під час вступного іспиту

Знання кандидатів на вступ до ад'юнктури оцінюються за результатами відповідей за 100-бальною шкалою:

“90–100” – кандидат на вступ до ад'юнктури має системні, ґрунтовні знання матеріалу із поставлених питань, вміє формулювати і визначати шляхи розв’язування проблем, висловлює власне ставлення до них;

“80–89” – кандидат на вступ до ад'юнктури вільно володіє матеріалом, здатний аргументовано використовувати теоретичні знання;

“65–79” – знання кандидата на вступ до ад'юнктури є достатньо повними, вступник вміє правильно аналізувати теоретичний матеріал, робити висновки. Відповідь повна, логічна, обґрунтована, але містить деякі неточності;

“55–64” – кандидат на вступ до ад'юнктури виявляє розуміння основних положень теоретичного матеріалу, вміє наводити окремі власні приклади на підтвердження певних думок. Відповідь його правильна, але недостатньо обґрунтована.

“50–54” – кандидат на вступ до ад'юнктури розуміє основний теоретичний матеріал, здатний з помилками й неточностями дати відповідь на питання;

“35–49” – кандидат на вступ до ад'юнктури відтворює менше половини матеріалу, допускає суттєві неточності, для надання правильних відповідей йому потрібна допомога членів комісії.

“1–34” – кандидат на вступ до ад'юнктури відтворює незначну частину теоретичного матеріалу, не може дати відповідь на елементарні питання.

Оцінка знань визначається як середній бал за окремі питання. Максимальна оцінка становить 100 балів.

Обговорення результатів іспиту стосовно кожного кандидата на вступ до ад'юнктури проводиться на закритому засіданні комісії. Рішення про оцінку приймається відкритим голосуванням, в якому приймає участь тільки голова та члени комісії, простою більшістю голосів. При рівній кількості голосів, голос голови комісії є вирішальним.

Рівень підготовки кандидата на вступ до ад'юнктури оцінюється за 100-бальною шкалою, шкалою ECTS та національною шкалою (табл.).

Оцінка за іспит оголошується кандидатам на вступ до ад'юнктури безпосередньо після його завершення.

Таблиця

Відповідність балів між системами оцінювання

100 бальна шкала	Національна шкала	Шкала ЄКТС
90 - 100	5 (відмінно)	A
80 - 89	4 (добре)	B
65 - 79		C
55 - 64	3 (задовільно)	D
50 - 54		E
35 - 49	2 (незадовільно)	FX
1 - 34		F

Перелік питань для підготовки до вступного іспиту

Експлуатація озброєння та військової техніки (ОВТ): визначення, види, етапи. Система експлуатації ОВТ. Групи експлуатації ОВТ. Планування експлуатації ОВТ: мета, види, основні етапи. Документи з планування експлуатації ОВТ, порядок їх розробки. Загальні положення з технічного обслуговування ОВТ. Види технічного обслуговування та їх характеристики (призначення, періодичність проведення, сили та засоби, що залучаються, основні роботи, що виконуються). Методи технічного обслуговування ОВТ. Основні положення зі зберігання ОВТ. Види зберігання. Технічне обслуговування під час зберігання ОВТ. Ремонт ОВТ: визначення, види, методи, порядок планування. Система ремонту ОВТ. Порядок проведення перевірки та оцінки стану ОВТ. Періодичність перевірок стану ОВТ посадовими особами. Особливості експлуатації ОВТ при низьких температурах. Заходи щодо підтримання ОВТ у готовності до використання за призначенням. Особливості експлуатації ОВТ в умовах сухого і жаркого клімату. Заходи щодо підтримання ОВТ у готовності до використання за призначенням. Особливості експлуатації ОВТ в гірській місцевості. Заходи щодо підтримання ОВТ у готовності до використання за призначенням.

Логістичне забезпечення: визначення, зміст, завдання, принципи. Вимоги до логістичного забезпечення. Забезпечення озброєнням та військовою технікою, матеріально-технічними засобами. Система логістичного забезпечення Сухопутних військ Збройних Сил України. Сили і засоби логістичного забезпечення.

Поняття множини. Операції над множинами. Векторна величина. Алгебра векторів. Визначення матриці. Операції над матрицями. Визначення функції. Способи завдання функцій. Асимптоти функції. Похідна функція. Загальна схема дослідження функції дійсного аргументу. Основні поняття теорії ймовірностей: подія, ймовірність події, частість події, випадкова величина. Функція розподілу випадкової величини, щільність розподілу випадкової

величини. Математичне очікування випадкової величини, середнє арифметичне випадкової величини. Дисперсія, середнє квадратичне відхилення випадкової величини. Оцінка параметрів розподілів за результатами спостережень. Закон всесвітнього тяжіння. Сила тяжіння. Вага тіла. Другий закон Ньютона. Основні задачі динаміки.

Література для підготовки:

1. ДСТУ В 3576 - 97. Експлуатація та ремонт військової техніки. Терміни і визначення [Чинний від 1998-07-01]. Вид. офіц. Київ, 1997. 59 с.
2. Основи організації експлуатації і ремонту озброєння та військової техніки : навч. посіб. / О. Й. Мацько та ін. Київ: НУОУ, 2018. 400 с.
3. Експлуатація бронетанкової техніки. Частина 2 : навч. посіб. / М.В. Чорний, Б.П. Матузко та ін. 2-ге вид. Львів: НАСВ, 2020. 233 с.
4. Експлуатація озброєння та військової техніки. Організація експлуатації та технічного обслуговування артилерійського озброєння : навч. посіб. / П.П. Ткачук, О.М. Дробан та ін. Львів: НАСВ, 2017. 468 с.
5. Наказ МО України від 11.10.2016 №522 Про затвердження основних положень з логістичного забезпечення Збройних Сил України. Київ: МО України, 2016. 25 с.
6. ВКП 4-00(11).01 Доктрина логістичного забезпечення Сухопутних військ Збройних Сил України. Київ: Командування Сил логістики Сухопутних військ Збройних Сил України, 2020. 42 с.
7. Дубовик В. П., Юрик І. І. Вища математика: Навч. посібн. – К.: А.С.К., 2006. 648 с.
8. Коломієць В.О., та ін. Збірник задач з математичного аналізу. Част. 1. Львів, НУ «ЛП», 2001.
9. Рудавський Ю.К., Коломієць В.О., та ін. Збірник задач з математичного аналізу. Част. 2, Львів, НУ «ЛП», 2004.
10. Овчинников П.П. Вища математика. Підручник. У 2 кн. / Овчинников П.П., Яремчик Ф.П., Михайленко В.И. – К.: Техніка, 2003.
11. Вища математика: Підручник. У 2 кн. / Призва Г.Й., Плахотнюк В.В., Городянський Л.Д. та ін. за редакцією Кулініча Г.Л. К.: Либідь, 2003.
12. Рудавський Ю.К. та ін. Математичний аналіз. Львів: Видавництво Нац. Університету «Львівська політехніка», 2002.
13. Шкіль В.П. Курс математичного аналізу. К.: Наукова думка, 1995.
14. Математика: Підручник / О. М. Афанасьєва, Я. С. Бродський, О. П. Павлов, А. К. Скіпенко. 2-ге вид. К.: Вища шк., 2002. 447 с.
16. Дюженкова Л. І., Дюженкова О. Ю. Вища математика: Приклади і задачі / Посібник. К.: Видавничий центр “Академія”, 2002. 624 с.

Програма розглянута на засіданні кафедри інженерної техніки факультету Сил підтримки, протокол від “28” листопада 2023 року № 7.

ПРОГРАМА
вступного іспиту зі спеціальності Історія та археологія
до ад'юнктури Національної академії сухопутних військ
імені гетьмана Петра Сагайдачного

Організаційно-методичні вказівки

Метою вступного іспиту зі спеціальності є перевірка й оцінка сформованості у вступників спеціалізованих концептуальних знань із спеціальності 032 – Історія та археологія з урахуванням особливостей функціонування ад'юнктури у вищих військових навчальних закладах. Вступник до ад'юнктури за спеціальністю 032 – Історія та археологія повинен:

знати найважливіші факти і тенденції історичного розвитку воєнного мистецтва в глобальному контексті;

знати основні етапи історії українського війська та збройної боротьби українців за свою державність;

критично оцінювати стан проблеми та результати останніх досліджень військової історії;

володіти вмінням зрозуміло і недвозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію з питань історії до фахівців.

Програма охоплює основну проблематику навчальних дисциплін, які дозволяють перевірити і оцінити необхідний рівень набутих знань та практичних навичок, які є базовими для подальшого опанування освітньо-наукової програми за спеціальністю 032 – Історія та археологія з урахуванням особливостей військово-історичних досліджень.

Кількість білетів для проведення вступного іспиту має дорівнювати кількості кандидатів на навчання в ад'юнктурі плюс 5 білетів.

Зміст білетів для проведення вступного іспиту до відома кандидатів на навчання в ад'юнктурі попередньо не доводиться, повторне використання білетів, за якими вже проводилися вступні іспити, не допускається.

У період підготовки до складання іспиту з кандидатами на навчання в ад'юнктурі проводяться консультації. Викладачі-консультанти призначаються заступником начальника академії з наукової роботи, як правило, з числа найбільш підготовлених науково-педагогічних працівників кафедр, що будуть здійснювати підготовку ад'юнкта.

Іспит проводиться в усній формі. Для складання іспиту одним вступником відводиться до 45 хв. На підготовку відповіді відводиться не менше ніж 45 хв.

Білети для проведення вступного іспиту включають три теоретичні питання.

У приміщенні, де проводиться іспит, можуть одночасно знаходитись не більш ніж 4 вступники, які готуються до іспиту.

Предметною комісією приймається іспит не більш ніж у 8 вступників за день. Тривалість засідання комісії не повинна перевищувати 6 годин на день.

З дозволу голови предметної комісії члени комісії можуть задавати кандидату на вступ до ад'юнктури додаткові запитання з метою визначення остаточної оцінки з того чи іншого питання білета після повної відповіді вступника на всі теоретичні питання білета.

За результатами відповідей на всі питання білета члени предметної комісії виставляють кандидату на навчання в ад'юнктурі загальну оцінку.

Результати задачі іспиту визначаються оцінками “відмінно”, “добре”, “задовільно”, “незадовільно”.

При визначенні оцінки кандидата на навчання в ад’юнктурі враховується: рівень його фахової та наукової підготовленості, знання керівних документів;

якість доповіді (обґрунтованість, чіткість, стислість), здатність впевнено та правильно відповідати на теоретичні питання та обґрунтовувати практичні дії, здібність вступника логічно будувати свою доповідь, аргументовано відстоювати власну точку зору;

наявність у кандидата на навчання в ад’юнктурі методичних навичок і вмінь.

Критерії оцінки знань під час вступного іспиту

Знання кандидатів на навчання в ад'юнктурі оцінюються за чотирибальною системою.

Оцінка “відмінно” ставиться у тому випадку, коли кандидат на навчання в ад'юнктурі глибоко і вичерпно знає предмет, повно, чітко і грамотно відповідає на питання в обсязі програми, чітко відповідає, вміє вільно застосовувати свої теоретичні знання, при цьому за питання першого розділу оцінка повинна бути не нижче “відмінно”, другого – не нижче “добре”.

Оцінка “добре” ставиться в тому випадку, коли кандидат на навчання в ад'юнктурі твердо знає предмет, впевнено відповідає на питання, вміє вільно застосовувати свої теоретичні знання, за деякими показниками є недоліки непринципового характеру, якість відповідей вступника у відношенні точності і чіткості викликає зауваження членів предметної комісії у вигляді виправлень і додаткових запитань, при цьому за питання першого розділу оцінка повинна бути не нижче “добре”, другого – не нижче “задовільно”.

Оцінка “задовільно” ставиться в тому випадку, коли кандидат на навчання в ад'юнктурі виявив знання лише основного матеріалу, але не засвоює деталей заданого питання, невпевнено вміє використовувати отримані знання для пояснення поставлених питань, для одержання правильних відповідей потрібна була допомога членів предметної комісії у вигляді виправлень і уточнюючих запитань, при цьому за кожне питання оцінка повинна бути не нижче “задовільно”.

Оцінка “незадовільно” ставиться в тому випадку, коли кандидат на навчання в ад'юнктурі має поверхневе уявлення по заданому питанню, з труднощами застосовує на практиці отримані знання, допускає помилки і оцінений по одному з питань “незадовільно”.

Обговорення результатів іспиту у відношенні до кожного кандидата на навчання в ад'юнктурі проводиться на закритому засіданні предметної комісії. Рішення про оцінку приймається відкритим голосуванням, в якому приймає участь тільки склад даної комісії, простою більшістю голосів. При рівній кількості голосів, голос голови комісії є вирішальним.

Відповідність балів між системами: "100" бальною, "5" бальною та "національною" шкалою:

100 бальна шкала	Національна шкала	Шкала ЄКТС
90 - 100	5 (відмінно)	A
80 - 89	4 (добре)	B
65 - 79		C
55 - 64	3 (задовільно)	D
50 - 54		E
35 - 49	2 (незадовільно)	FX
1 - 34		F

Результати здачі іспиту оголошуються кандидатам на навчання в ад'юнктурі у день затвердження протоколів головою предметної комісії.

Перелік питань для підготовки до вступного іспиту

1. Збройні сили і воєнне мистецтво Київської Русі.
2. Військова організація та війни Галицько-Волинської держави.
3. Види зброї, форми та методи збройної боротьби українців у XV - XVI ст.
4. Гетьман П. Сагайдачний (Конашевич-Сагайдачний) – видатний військовий діяч.
5. Розвиток воєнного мистецтва в ході національно-визвольної війни 1648-1657 рр. під проводом Б. Хмельницького.
6. Козацтво України та його місце у війнах кінця XVII - XVIII ст.
7. Українські Збройні Сили доби Центральної Ради (1917-1918 рр.).
8. Армія Української Держави гетьмана П. Скоропадського (1918 р.).
9. Збройні сили Директорії УНР та їх використання (1918-1920 рр.).
10. Організація та бойове застосування Галицької армії (1918-1920 рр.).
11. Організація та бойова діяльність Української Повстанської армії.
12. Створення та розвиток Збройних Сил України у 1991-2013 рр.
13. Участь ЗС України у відбитті російській агресії у 2014 – на початку 2015 рр.
14. Розбудова та бойова діяльність Збройних Сил України у 2015-2021 рр.
15. Участь ЗС України у відбитті повномасштабних російської агресії у 2022 р.
16. Військо та воєнне мистецтво античного світу.
17. Особливості війн та військової організації середньовічної Європи.
18. Поява вогнепальної зброї та її вплив на тактику і організацію війська.
19. Військо та воєнне мистецтво європейських країн у XVII ст.
20. Особливості військової організації та воєнного мистецтва у XVIII ст.
21. Розвиток теорії і практики воєнного мистецтва у наполеонівських війнах.
22. Історія військового мистецтва, зброї, військової техніки у війнах середини XIX ст. (Кримська війна 1853-1856 рр., громадянська війна в США 1861-1865 рр.)
23. Розвиток оперативного мистецтва, зброї, військової техніки у франко-пруській (1870-1871 рр.) та російсько-турецькій (1877-1878 рр.), війнах.
24. Війни рубежу XIX-XX ст.: іспансько-американська (1898 р), друга англо-бурській (1899-1902 рр.) та російсько-японська (1904-1905 рр.).
25. Маневрений період Першої світової війни на Західному і Східному фронтах.
26. Позиційна стадія Першої світової війни
27. Воєнні теорії провідних країн світу та підготовка держав до Другої світової війни.
28. Стратегічний огляд і розвиток воєнного мистецтва, зброї, військової техніки, фортифікації в першому періоді Другої світової війни.

29. Початковий період німецько-радянської війни.
30. Розвиток воєнного мистецтва в наступальних операціях по визволенню України.
31. Огляд воєнних дій Другої світової війни на Північноафриканському та Середземноморському ТВД у 1940-1942 рр.
32. Бойові дії на Середземноморському та Західноєвропейському ТВД у 1943-1945 рр.
33. Воєнні дії Другої світової війни на Тихоокеанському ТВД.
34. Воєнно-політичні підсумки та наслідки Другої світової війни.
35. Ядерна зброя як чинник воєнної політики в другій половині ХХ ст.
36. Формування воєнно-політичних блоків (НАТО та ОВД), їхні воєнні доктрини.
37. Війна в Кореї (1950-1953 рр.).
38. Війни в Індокитаї (1946-1975 рр.): особливості, етапи та вплив на воєнне мистецтво.
39. Арабо-ізраїльські війни (війна за незалежність, Суецька криза).
40. Шестиденна війна та війна Судного дня.
41. Операції «Щит пустелі» та «Буря в пустелі» (1990-1991 рр.)
42. Особливості збройних конфліктів на території колишнього СРСР в 90-х рр. ХХ ст.
43. Війни на території колишньої Югославії (90-ті рр. ХХ ст.)
44. Глобальна війна проти терору. Операції в Афганістані та Іраку.
45. Збройні конфлікти ХХІ ст. на Кавказі (російсько-грузинська війна 2008 р., війна у Нагірному Карабасі).

Інформаційно-методичне забезпечення

1. Історія українського війська: Курс лекцій / П.П. Ткачук, А.І. Харук, І.Я. Соляр та ін. Львів: НАСВ, 2016. 145 с.
2. Історія українського війська / М. Відейко, А. Галушка, В. Лободаєв та ін. Під ред. В. Павлова. Харків: КСД, 2016. 416 с.
3. Історія війн і збройних конфліктів в Україні: Енциклопедичний довідник / О.І. Гуржій та ін. К.: Вид. гуманіст. л-ри, 2004. 520 с.
4. Войтович Л., Овсінський Ю. Історія війн і військового мистецтва: в 3-х т. — Т. 1. Від зачатків військової організації до професійних найманих армій (бл. 3060 р. до Христа – початок XVI ст.). Харків: Фоліо, 2017. 896 с.
5. Войтович Л., Голубко В. Історія війн і військового мистецтва: в 3-х т. — Т. 2. Від професійних найманих армій до масових (мобілізаційних) армій (початок XVI ст. – початок ХХ ст.) – Харків: Фоліо, 2019. – 971 с.
6. В'ятрович В. Українська Повстанська Армія. Історія нескорених / В. В'ятрович, Р. Забілий, І. Дерев'яний, П. Содоль. – Львів: Центр досліджень визвольного руху, 2008. – 352 с.
7. Голубко В. Армія Української Народної Республіки 1917-1918. Утворення та боротьба за державу / В.Є. Голубко. Львів: Кальварія, 1997. 288 с.
8. Історія війн і військового мистецтва: в 3-х т. — Т. 1. Від масових армій до відродження професійних армій (ХХ – початок ХХІ ст.) / В. Голубко, В. Грицюк, Л.

Кривизюк, О. Лисенко – Харків: Фоліо, 2019. – 783 с.

9. Поле битви – Україна. Від „володарів степу” до „кіборгів”. Воєнна історія України від давнини до сьогодення / Упоряд. К. Галушко – Харків: „Книжковий Клуб „Клуб Сімейного Дозвілля”, 2016. – 352 с.

10. Тинченко Я. Війська Ясновельможного Пана Гетьмана. Армія Української Держави, травень-грудень 1918 р. / Я. Тинченко. Київ: Темпора, 2014. 152 с.

11. Тинченко Я. Військово-морські сили України. 1917-1921 / Я. Тинченко. Київ: Темпора, 2012. 116 с.

12. Тинченко Я. Новітні Запорожці: Війська Центральної Ради, березень 1917 – квітень 1918 / Я. Тинченко. Київ: Темпора, 2010. 112 с.

13. Ткачук П. Сухопутні війська України доби революції 1917–1921 рр. / П. Ткачук. Львів: АСВ, 2009. 311 с.

14. Харук А. Крила України: Військово-повітряні сили України 1917-1920 рр. / А. Харук. Київ: Темпора, 2008. 96 с.

15. Слюсаренко А.Г. Україна в роки Другої світової війни / А.Г. Слюсаренко, І.К. Патриляк, М.А. Боровик. Київ: Київський національний ун-т ім. Тараса Шевченка. К., 2009. 447с.

16. Крип'якевич І., Гнатевич Б., Стефанів З. Історія українського війська. Львів: Світ, 1992.

17. Рибак М.І., Бадах Ю.Г. Воєнне мистецтво в локальних війнах після Другої світової війни. К.: НАОУ, 2000.

18. Військово-політичний, стратегічний, оперативно-тактичний зміст локальних війн і збройних конфліктів / Під ред. В.Б. Толубко. К.: НАОУ, 2001.

19. Основні закономірності сучасних локальних війн та збройних конфліктів / Під ред. В.Б. Толубко. К.: НАОУ, 2002.

20. Пальчук М.М., Лобко М.М. Досвід бойового застосування військ, зброї, техніки в локальних війнах і збройних конфліктах. К.: НАОУ, 2001.

21. Дембовський Б.Д., Стрижевський В.В. Розвиток загальної тактики в локальних війнах і збройних конфліктах другої половини ХХ століття. К.: НАОУ, 2001.

22. Болсуновський Л.І. Воєнна історія: Навчальний посібник. Частина І. – Одеса: Військова академія, 2012. 348 с.

Програма розглянута на засіданні кафедри гуманітарних наук, протокол від "30" жовтня 2023 року № 6.

ПРОГРАМА
вступного іспиту з історії та теорії педагогіки до ад'юнктури
Національної академії сухопутних військ
імені гетьмана Петра Сагайдачного

Організаційно-методичні вказівки

Знання кандидатів на вступ під час вступного іспиту оцінюються в обсязі навчальних програм закладів вищої освіти, затверджених Міністерством освіти і науки України.

Кількість білетів для проведення вступного іспиту має дорівнювати кількості кандидатів на навчання в ад'юнктурі плюс 5 білетів.

Зміст білетів для проведення вступного іспиту до відома кандидатів на навчання в ад'юнктурі попередньо не доводиться, повторне використання білетів, за якими вже проводилися вступні іспити, не допускається.

У період підготовки до складання іспиту з кандидатами на навчання в ад'юнктурі проводяться консультації. Викладачі-консультанти призначаються заступником начальника академії з наукової роботи, як правило, з числа найбільш підготовлених науково-педагогічних працівників кафедр, що будуть здійснювати підготовку ад'юнкта.

Іспит проводиться в усній формі. Для складання іспиту одним вступником відводиться до 45 хв. На підготовку відповіді відводиться не менше ніж 45 хв.

Білет для проведення вступного іспиту включають три теоретичні питання.

У приміщенні, де проводиться іспит, можуть одночасно знаходитись не більш ніж 4 вступники, які готуються до іспиту.

Предметною комісією приймається іспит не більш ніж у 8 вступників за день. Тривалість засідання комісії не повинна перевищувати 6 годин на день.

З дозволу голови предметної комісії члени комісії можуть задавати кандидату на вступ до ад'юнктури додаткові запитання з метою визначення остаточної оцінки з того чи іншого питання білета після повної відповіді вступника на всі теоретичні питання білета.

За результатами відповідей на всі питання білета члени предметної комісії виставляють кандидату на навчання в ад'юнктурі загальну оцінку.

Результати здачі іспиту визначаються оцінками “відмінно”, “добре”, “задовільно”, “незадовільно”.

При визначенні оцінки кандидата на навчання в ад'юнктурі враховується: рівень його фахової та наукової підготовленості, знання керівних документів;

якість доповіді (обґрунтованість, чіткість, стислість), здатність впевнено та правильно відповідати на теоретичні питання та обґрунтовувати практичні дії, здібність вступника логічно будувати свою доповідь, аргументовано відстоювати власну точку зору;

наявність у кандидата на навчання в ад'юнктурі методичних навичок і вмінь.

Критерії оцінки знань під час вступного іспиту

Знання кандидатів на навчання в ад'юнктурі оцінюються за чотирибальною системою.

Оцінка “відмінно” ставиться у тому випадку, коли кандидат на навчання в ад'юнктурі глибоко і вичерпно знає предмет, повно, чітко і грамотно відповідає на питання в обсязі програми, чітко відповідає, вміє вільно застосовувати свої теоретичні знання, при цьому за питання першого та другого розділів оцінка повинна бути не нижче “відмінно”, третього – не нижче “добре”.

Оцінка “добре” ставиться в тому випадку, коли кандидат на навчання в ад'юнктурі твердо знає предмет, впевнено відповідає на питання, вміє вільно застосовувати свої теоретичні знання, за деякими показниками є недоліки непринципового характеру, якість відповідей вступника у відношенні точності і чіткості викликає зауваження членів предметної комісії у вигляді виправлень і додаткових запитань, при цьому за питання першого та другого розділів оцінка повинна бути не нижче “добре”, третього – не нижче “задовільно”.

Оцінка “задовільно” ставиться в тому випадку, коли кандидат на навчання в ад'юнктурі виявив знання лише основного матеріалу, але не засвоює деталей заданого питання, невпевнено вміє використовувати отримані знання для пояснення поставлених питань, для одержання правильних відповідей потрібна була допомога членів предметної комісії у вигляді виправлень і уточнюючих запитань, при цьому за кожне питання оцінка повинна бути не нижче “задовільно”.

Оцінка “незадовільно” ставиться в тому випадку, коли кандидат на навчання в ад'юнктурі має поверхневе уявлення по заданому питанню, з труднощами застосовує на практиці отримані знання, допускає помилки і оцінений по одному з питань “незадовільно”.

Обговорення результатів іспиту у відношенні до кожного кандидата на навчання в ад'юнктурі проводиться на закритому засіданні предметної комісії. Рішення про оцінку приймається відкритим голосуванням, в якому приймає участь тільки склад даної комісії, простою більшістю голосів. При рівній кількості голосів, голос голови комісії є вирішальним.

Відповідність балів між системами: "100" бальною, "5" бальною та "національною" шкалою:

100 бальна шкала	Національна шкала	Шкала ЄКТС
90 - 100	5 (відмінно)	A
80 - 89	4 (добре)	B
65 - 79		C
55 - 64	3 (задовільно)	D
50 - 54		E
35 - 49	2 (незадовільно)	FX
1 - 34		F

Результати здачі іспиту оголошуються кандидатам на навчання в ад'юнктурі у день затвердження протоколів головою предметної комісії.

Перелік питань для підготовки до вступного іспиту

Розділ 1

ЗАГАЛЬНІ ПИТАННЯ З ІСТОРІЇ ПЕДАГОГІКИ

1. Історія перших шкіл світової цивілізації (Давня Індія, Китай, Єгипет).
2. Особливості освітньо-виховної системи в Древній Греції (Спарта, Афіни) та в Стародавньому Римі.
3. Особливості системи вищої освіти в епоху Середньовіччя та в епоху європейського Відродження (В. Фельтре, Д. Дідро, В. Ратке).
4. Характерні особливості освітньо-виховної системи епохи Просвітництва (Ф. Рабле, Е. Роттердамський, М. Монтень).
5. Я.А. Коменський і його роль в становленні академічної системи навчання та виховання.
6. Розвиток педагогічної ідеї в поглядах Ж-Ж. Руссо, К. Гельвеція, Й. Песталоцці.
7. Історія виникнення писемності і перших шкіл в Київській Русі, виникнення та діяльності братських шкіл в Україні.
8. Історія виникнення та діяльності Острозької академії та Києво-Могилянської Академії. Їх роль у становленні фундаментальної освіти вищої школи в Україні.
9. Епоха Українського відродження і педагогічні погляди Г. Смотрицького, П. Беринди, І. Галятовського.
10. Історія і традиції козацької педагогіки. Її роль у становленні та розвитку військової педагогіки в Україні.
11. Педагогічні погляди Г. Сковороди, К. Ушинського, Х. Алчевської, О. Духновича, С. Русової, Г. Ващенка.
12. Тенденції сучасного освітньо-виховного процесу в Україні. Педагогічні теорії В. Ягупова, І. Зязюна, В. Шаталова.

Розділ 2

ЗАГАЛЬНІ ПИТАННЯ З ТЕОРІЇ ПЕДАГОГІКИ

1. Предмет, основні категорії, структура і основні завдання педагогіки.
2. Закони, закономірності та принципи педагогіки.
3. Характеристика та закономірності педагогічного процесу. Суб'єкти педагогічного процесу.
4. Об'єкт та предмет сучасної дидактики. Основні тенденції розвитку та завдання сучасної дидактики.
5. Основні компоненти та функції освітнього процесу.
6. Закони, закономірності навчання та їх взаємозв'язок з принципами.
7. Система сучасних принципів навчання.
8. Поняття про методи навчання. Класифікація методів навчання.
9. Поняття про засоби навчання та їх класифікація.

10. Методи активізації навчальної діяльності.
11. Поняття про форми організації навчання та їх класифікація.
12. Закони, закономірності, принципи та методи виховання.

Розділ 3

ЗАГАЛЬНІ ПИТАННЯ З ПЕДАГОГІКИ ВИЩОЇ ШКОЛИ

1. Сучасна парадигма вищої освіти в Україні.
2. Предмет, функції та завдання педагогіки вищої школи. Зв'язок педагогіки вищої школи з іншими науками.
3. Характеристика основних категорій педагогіки вищої школи.
4. Основні завдання педагогічного процесу у ЗВО.
5. Закономірності і принципи педагогічного процесу. Основні етапи педагогічного процесу у ЗВО.
6. Основні поняття й категорії дидактики вищої школи.
7. Закономірності та принципи процесу навчання у ЗВО.
8. Зміст освіти у вищій школі. Моделі освіти.
9. Методи та форми організації освітнього процесу у вищій школі.
10. Сучасні технології навчання у ЗВО.
11. Мета, завдання та основні напрями виховання у ЗВО.
12. Сучасні психолого-педагогічні вимоги до викладача вищої школи.

Інформаційно-методичне забезпечення

1. Військова педагогіка у професійній діяльності офіцера і сержанта: Частина I "Загальні основи педагогіки та військової дидактики" / О. В. Бойко, Л. В. Коберський, В. М. Кожевников, А. М. Романишин, С. В. Скрипник. Львів: АСВ, 2012. 448 с.
2. Возняк С. М. Духовні цінності українського народу. Київ, Івано-Франківськ: Плай, 2001. 293 с.
3. Володько В. М., Іванова Т. В. Самостійна навчально-пізнавальна діяльність як один з методів розвитку творчих здібностей студентів. Вища і середня педагогічна освіта. Київ, 1993. № 16. С. 62.
4. Гладуш В. А., Лисенко Г. І. Педагогіка вищої школи: теорія, практика, історія : [навч. посіб.]. Дніпропетровськ, 2014. 416 с.
5. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології: Посібник. 2-ге вид., допов. Київ : Академвидав, 2012. 352 с.
6. Загальна педагогіка та історія педагогіки : підруч. для студентів вищ. навч. закладів / К. В. Аймедов, В. В. Бабієнко, В. А. Бабієнко, В. В. Сторож. Київ : Слово, 2014. 352 с.
7. Зайченко І. В. Історія педагогіки: у двох книгах. Київ: Видавничий Дім «Слово», 2010. Кн. I: Історія зарубіжної педагогіки. 2010. 624 с.
8. Зайченко І. В. Теорія і методика професійного навчання : [навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів спеціальності

- 8.18010021 "Педагогіка вищої школи"] / І. В. Зайченко. Київ : ЦП "КОМПРИНТ", 2014. 548 с.
9. Ігнатенко Г. В., Ігнатенко О. В. Професійна педагогіка: навч. посібник. Київ : Видавничий Дім "Слово", 2013. 352 с.
10. Історія педагогіки : навч. посіб. / за заг. ред. Г. В. Троцько. Харків, 2008. 543 с.
11. Історія педагогіки: у 2 ч. Ч. 1. Історія зарубіжної педагогіки і шкільництва: навч. посіб. для студ. закладів вищої пед. освіти / уклад.: Ткачук М. М., Ткачук Л. В. Вид. 2-ге, допов. та переробл. Умань: Візаві, 2020. 280 с.
12. Історія української школи і педагогіки : хрестоматія / укл. О. О. Любар ; за ред. В. Кременя. Київ : Знання, 2005. 767 с.
13. Капінус О. С. Методологія, теорія і методика формування професійної суб'єктності майбутніх офіцерів Збройних сил України: монографія / О. С. Капінус. Житомир: Вид. О. О. Євенок, 2020. 600 с.
14. Каплінський В. В. Методика викладання у вищій школі : навч. посібник / [рец.: Г. С. Тарасенко, А. І. Анцибор]. Київ : КНТ, 2019. 223 с.
15. Левківський М. В., Пащенко Д. І. Історія педагогіки: підручник. Київ: Центр учбової літератури, 2016. 380 с.
16. Левківський М. В. Історія педагогіки : навч. посіб. для студ. ВНЗ / М. В. Левківський, О. М. Микитюк. Харків : ОВС, 2006. 240 с.
17. Любар О. О., Стельмахович М. Г., Федоренко Д. Т. Історія української школи і педагогіки: навч. посіб. / За ред. О. О. Любара. Київ: Т-во "Знання", КОО, 2003. 450 с.
18. Максимюк С. П. Педагогіка : навч. посіб. для ВНЗ / С. П. Максимюк. Київ : Кондор, 2005. 667 с.
19. Малихін О. В., Павленко І. Г., Лаврентьєва О. О., Матукова Г. І. Методика викладання у вищій школі : навчальний посібник : [рек. МОН України] / МОН України. Київ : КНТ, 2017. 261 с.
20. Маловідомі першоджерела української педагогіки (друга половина XIX-XX ст.) : хрестоматія для ВНЗ /упоряд. Л. Д. Березівська та ін. Київ : Науковий світ, 2003. 418 с.
21. Мельничук С. Г. Педагогіка (Теорія виховання): навч. посіб. Київ : Видавничий дім "Слово", 2012. 288 с.
22. Механізми оцінювання якості вищої освіти в умовах євроінтеграції: монографія / Авт.: О. Воробйова, М. Дебич, В. Луговий, О. Оржель, О. Слюсаренко, Ж. Таланова, К. Трима; за ред. В. Лугового, Ж. Таланової. Київ : Ін-т вищої освіти НАПН України, 2020. 220 с.
23. Опачко М. В. Філософія сучасної освіти. Ужгород: УжНУ, 2016. 72 с.
24. Ортинський В. Л. Педагогіка вищої школи : навч. посібник; М-во освіти і науки України, Львівський держ. ун-т внутрішніх справ. Київ : Центр учбової літератури, 2017. 500 с.

25. Основи військової педагогіки (в таблицях, схемах, діаграмах, світлинах): навчально-методичний посібник / О. Ролук, А. Нечепуренко, О. Капінус, Р. Береза, А. Окаєвич. Львів: НАСВ, 2022. 170 с.
26. Основи наукових досліджень: навч. посіб. для студ. ЗВО / МОН України, Уманський держ. пед. ун-т імені Павла Тичини / уклад.: М. В. Кудла, В. О. Коблик. Умань : Сочінський М. М., 2021. 186 с.
27. Пащенко М. І., Красноштан І. В. Педагогіка. Київ : Центр наукової літератури, 2019. 228 с.
28. Педагогіка вищої школи: навч. посіб. / З. Н. Курлянд, Р. І. Хмелюк, А. В. Семенова та ін.; За ред. З. Н. Курлянд. 2-ге вид., перероб. і доп. Київ: Знання, 2005. 399 с.
29. Радул А. Б., Довга Т. Я. Педагогіка : інформативний виклад. Київ : Видавничий Дім "Слово", 2016. 344 с.
30. Сисоєва С. О., Кристопчук Т. Є. Освітні системи країн Європейського Союзу: загальна характеристика : навчальний посібник : Київський університет імені Бориса Грінченка. Рівне : Овід, 2012. 352 с.
31. Ситуаційна методика навчання: український досвід. Київ : Центр інновацій і розвитку, 2001. 192 с.
32. Скільський Д. М. Історія української педагогіки : ілюстрований навч. посіб. Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2012. 340 с.
33. Стандартизація професійної освіти: теорія і практика; монографія / А. А. Каленський, П. Г. Лузан, Н. М. Ваніна, Т. М. Пащенко, С. Г. Кравець, Т. В. Пятничук / за наук.ред. А. А. Каленського. Житомир: «Полісся», 2018. 256 с.
34. Стражнікова І. Педагогіка вищої школи: навчально-методичний посібник. Івано-Франківськ : НАІР, 2018. 120 с.
35. Теорія і методика виховання: сучасні тенденції розвитку : навч. посіб. / О. М. Коберник, Н. В. Безлюдна, В. В. Бойченко. Умань : ВПЦ «Візаві», 2018. 292 с.
36. Теорія і методика професійної освіти: навчальний посібник / З. Н. Курлянд, Т. Ю. Осипова, Р. С. Гурін та ін.; за ред. З. Н. Курлянд. Київ : Знання, 2012. 390 с.
37. Теорія і методика формування лідерської компетентності офіцерів Збройних сил України : монографія / О. В. Бойко ; [наук. ред. В. В. Ягупов]. Житомир : О. О. Євенок [вид.], 2020. 666 с.
38. Тренінгові технології у навчанні та вихованні військовослужбовців: Навчально-методичний посібник / Т. Грицевич, О. Капінус, Т. Мацевко, Л. Музичко, А. Неурова, А. Окаєвич, А. Романишин. Львів: НАСВ, 2019. 405 с.
39. Фіцула М. М. Педагогіка: Навчальний посібник для студентів вищих педагогічних закладів освіти. 3-тє вид., перероб. і доп. Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2013. 232 с.
40. Хрестоматія з історії педагогіки / [за заг. ред. чл.-кор. НАПН України, д-ра пед. наук, проф. А. В. Троцько]. В 2-х т. Харків: ХНАДУ, 2011. Т. 2. 524 с.

41. Чайка В. М. Основи дидактики : навчальний посібник. Київ : Академвидав, 2011. 240 с.
42. Чепіль М., Дудник Н. Педагогічні технології : навчальний посібник. Київ : Академвидав, 2012. 224 с. (Рекомендовано Міністерством освіти і науки як навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів (лист 1/11-1506 від 22.02.2011 р.))
43. Чепіль М., Федорович А. Актуальні проблеми освіти : навч.-метод. посібник. Дрогобич : Ред.-вид. відділ Дрогобицького державного педагогічного університету Івана Франка, 2012. 124 с.
44. Чепіль М., Федорович А. Історія педагогіки: навч.-метод. посібник. Дрогобич : Ред.-вид. відділ Дрогобицького державного педагогічного університету Івана Франка, 2009. 68 с.
45. Чирва Г. Методологія та організація наукових досліджень. Умань : Візаві, 2018. 188 с.
46. Шевчук С. С. Діяльність педагога професійної школи у контексті інноватики: Навчально-методичний посібник для самостійної роботи слухачів курсів підвищення кваліфікації. Біла Церква : БІНПО ДВНЗ "УМО" НАПНУ, 2017. 106 с.
47. Шквир О. Л. Педагогіка вищої школи: навч. посіб. 2-ге вид., допов. і перероб. Хмельницький : ХГПА, 2020. 94 с.
48. Ягупов В. В. Військова дидактика : навч. Посіб. Київ : ВПЦ "Київський університет", 2000. 400 с.
49. Ягупов В. В. Військове виховання: історія, теорія і методика : навч. посіб. Для вищих навч. закл. / заг. ред. В. В. Ягупова. Київ: Graphic&Design, 2000. 656 с.
50. Ягупов В. В. Педагогіка: навч. посіб. [для студ. вищ. навч. закл.]. Київ: Либідь, 2002. 560 с.
51. Ягупов В. В., Капінус О. С. Теоретичні та методичні аспекти формування професійної суб'єктності майбутнього офіцера : навч.-метод. посіб. Житомир : Вид. ПП "ЄвроВолинь", 2020. 240 с.
52. Якість вищої освіти: теорія і практика: навчально-методичний посібник / за наук. ред. А. Василюк, М. Дей; кол. авторів: А. Василюк, М. Дей, В. Базелюк та ін.; НАПН України, Університет менеджменту освіти. Київ; Ніжин : Видавець ПП Лисенко М. М., 2019. 176 с.

Програма розглянута на засіданні кафедри поведінкових наук та військового лідерства Інституту морально-психологічного забезпечення, протокол від "03" листопада 2023 року № 6.

ПРОГРАМА
вступного іспиту з інформаційних систем та технологій
до ад'юнктури Національної академії сухопутних військ
імені гетьмана Петра Сагайдачного

Організаційно-методичні вказівки

Знання кандидатів під час вступного іспиту зі спеціальності Інформаційні системи та технології оцінюються в обсязі навчальних програм закладів вищої освіти, затверджених Міністерством освіти і науки України.

Кількість білетів для проведення вступного іспиту має дорівнювати кількості кандидатів на вступ до ад'юнктури плюс 5 білетів.

Зміст білетів для проведення вступного іспиту до відома кандидатів на навчання в ад'юнктурі попередньо не доводиться, повторне використання білетів, за якими вже проводилися вступні іспити, не допускається.

У період підготовки до складання іспиту з кандидатами на навчання в ад'юнктурі проводяться консультації. Викладачі-консультанти призначаються заступником начальника академії з наукової роботи, як правило, з числа найбільш підготовлених наукових та науково-педагогічних працівників.

Іспит проводиться в усній формі. Для складання іспиту одним вступником відводиться до 45 хв. На підготовку відповіді відводиться не менше ніж 45 хв.

Білети для проведення вступного іспиту включають три теоретичні питання.

У приміщенні, де проводиться іспит, можуть одночасно знаходитись не більш ніж 4 вступники, які готуються до іспиту.

Предметною комісією приймається іспит не більш ніж у 8 вступників за день. Тривалість засідання комісії не повинна перевищувати 6 годин на день.

З дозволу голови предметної комісії члени комісії можуть задавати кандидату на вступ до ад'юнктури додаткові запитання з метою визначення остаточної оцінки з того чи іншого питання білета після повної відповіді вступника на всі теоретичні питання білета.

За результатами відповідей на всі питання білета члени предметної комісії виставляють кандидату на навчання в ад'юнктурі загальну оцінку.

Результати здачі іспиту визначаються оцінками “відмінно”, “добре”, “задовільно”, “незадовільно”.

При визначенні оцінки кандидата на навчання в ад'юнктурі враховується:

рівень його фахової та наукової підготовленості, знання керівних документів;

якість доповіді (обґрунтованість, чіткість, стислість), здатність впевнено та правильно відповідати на теоретичні питання та обґрунтовувати практичні дії, здібність вступника логічно будувати свою доповідь, аргументовано відстоювати власну точку зору;

наявність у кандидата на навчання в ад'юнктурі методичних навичок, вмінь, наукових публікацій.

Критерії оцінки знань під час вступного іспиту

Знання кандидатів на навчання в ад'юнктурі оцінюються за чотирибальною системою.

Оцінка “відмінно” ставиться у тому випадку, коли кандидат на навчання в ад'юнктурі показав глибокі знання матеріалу із поставлених питань, чітко, грамотно і логічно відповідає на питання, при цьому за питання першого і другого розділів оцінка повинна бути не нижче “відмінно”, третього - не нижче “добре”.

Оцінка “добре” ставиться в тому випадку, коли кандидат на навчання в ад'юнктурі твердо знає матеріал із поставлених питань, грамотно відповідає, при цьому не допускає суттєвих неточностей при відповіді на питання, при цьому за питання першого і другого розділів оцінка повинна бути не нижче “добре”, третього - не нижче “задовільно”.

Оцінка “задовільно” ставиться в тому випадку, коли кандидат на навчання в ад'юнктурі виявив знання лише основного матеріалу із поставлених питань, але не засвоїв їх деталей, не допускає грубих помилок у відповідях, потребує в окремих випадках уточнень або навідних питань, при цьому за кожне питання оцінка повинна бути не нижче “задовільно”.

Оцінка “незадовільно” ставиться в тому випадку, коли кандидат на навчання в ад'юнктурі допускає грубі помилки у відповідях на поставлені питання і оцінений по одному з питань “незадовільно”.

Обговорення результатів іспиту у відношенні до кожного кандидата на навчання в ад'юнктурі проводиться на закритому засіданні предметної комісії. Рішення про оцінку приймається відкритим голосуванням, в якому приймає участь тільки склад даної комісії, простою більшістю голосів. При рівній кількості голосів, голос голови комісії є вирішальним.

Відповідність балів між системами: "100" бальною, "5" бальною та "національною" шкалою:

100 бальна шкала	Національна шкала	Шкала ЄКТС
90 - 100	5 (відмінно)	A
80 - 89	4 (добре)	B
65 - 79		C
55 - 64	3 (задовільно)	D
50 - 54		E
35 - 49	2 (незадовільно)	FX
1 - 34		F

Результати складання іспиту оголошуються кандидатам на навчання в ад'юнктурі у день затвердження протоколів головою предметної комісії.

**Перелік питань для підготовки до складання
вступного іспиту з Інформаційних систем та технологій**

1. Приклади практичних задач, які розв'язуються з використанням методів статистичної обробки даних.
2. Поняття випадкових величин та їх приклади.
3. Первинна статистична обробка даних.
4. Статистичні характеристики випадкових величин.
5. Статистичні розподіли вибірок та їх числові характеристики.
6. Поняття та елементи кореляційного аналізу.
7. Поняття та елементи регресійного аналізу.
8. Поняття та приклади випадкових процесів.
9. Аналіз та прогнозування часових рядів.
10. Структурні моделі.
11. Моделі статистики.
12. Моделі динаміки.
13. Моделі обслуговування.
14. Алгоритмічні моделі.
15. Інформаційні моделі.
16. Задачі ідентифікації. Активна і пасивна ідентифікація. Ідентифікаційний експеримент.
17. Статистична ідентифікація.
18. Імітаційне моделювання, агрегатний принцип моделювання.
19. Методи інтерполяції та апроксимації.
20. Особливості організації операційних систем військового призначення
21. Поняття алгоритму, його властивості, базові структурні елементи алгоритмів.
22. Логічні операції, їх використання.
23. Типи даних.
24. Види зв'язків між основними категоріями предметної області.
25. Моделі даних. Реалізація зв'язків між об'єктами за допомогою моделей даних.
26. Базові поняття теорії реляційних баз даних.
27. Нормалізація баз даних.
28. Мови реляційних баз даних.
29. Поняття та приклади баз знань.
30. Основні поняття та етапи машинного навчання (Machine Learning).
Приклади постановки задач та сфера застосування.
31. Основні поняття та приклади застосування теорії штучного інтелекту.
32. Синтез та відбір ознак у датасетах у задачах машинного навчання (Feature Engineering).
33. Моделі машинного навчання та підходи щодо їх ідентифікації (тюнінгу).
34. Інтелектуальні технології оброблення природномовної інформації. NLP.